

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 8. 10. 2025

Správne konanie č. 0080/SKO/2025
Predmet: § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.
Účastník konania: Slovenská televízia a rozhlas
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 1. 10. 2025

NÁVRH UZNESENIA:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách) (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členov senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovskej postupom podľa § 225 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) v správnom konaní rozhodla, že účastník konania č. 0080/SKO/2025

Slovenská televízia a rozhlas, so sídlom: Mlynská dolina, 845 45 Bratislava, IČO: 56 398 255

porušil

povinnosť ustanovenú v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

tým, že

že v rámci programovej služby Rádio Slovensko dňa 5. 2. 2025 v čase o cca 17:05 hod. odvysielal program *Otvorene s Annou Vargovou*, ktorý obsahoval kritické vyjadrenia Tomáša Szalaya, poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, na adresu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, Lekárskeho odborového združenia, vlády Slovenskej republiky, lekárov, a to bez odvysielania iných relevantných názorov či relevantných stanovísk alebo protiargumentov, pričom moderátorka tieto vyjadrenia dostatočným spôsobom nevyvažovala, čím prišlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu aktuálnej publicistiky,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 134 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z. sankciu – **upozornenie na porušenie zákona.**

Úloha:

Kancelária Rady vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia o uložení sankcie a doručí ho účastníkovi konania.

T: 10. 11. 2025

Z: PO

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok prešetrenia podnetu.

T: 20. 10. 2025

Z: AO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 9. 4. 2025 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči vysielateľovi Slovenská televízia a rozhlas, so sídlom Mlynská dolina, 845 45 Bratislava (ďalej aj „účastník konania“) vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe Rádio Slovensko dňa 5. 2. 2025 v čase o cca 17:05 hod. odvysielal program *Otvorene s Annou Vargovou*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 26. 5. 2024, na základe čoho začalo správne konanie č. 0080/SKO/2025. Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 správneho poriadku zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná,

že podklady, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu sú dostatočné pre presné a úplné zistenie skutočného stavu veci podľa § 46 správneho poriadku. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bola kópia záznamu vysielania programu *Otvorene s Annou Vargovou* na programovej službe Rádio Slovensko zo dňa 5. 2. 2025 v čase o cca 17:05 hod. a prepis/popis skutkového stavu.

Dňa 10. 6. 2025 bolo Rade doručené vyjadrenie účastníka konania.

Subjektívna 6-mesačná lehota na uloženie sankcie podľa § 135 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. začala plynúť dňa 9. 4. 2025 a uplynie dňa 9. 10. 2025. Objektívna 18-mesačná lehota na uloženie sankcie podľa cit. ustanovenia začala plynúť dňa 5. 2. 2025 a uplynie dňa 5. 8. 2026.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu k správne konaniu č. 0080/SKO/2025

Monitorované vysielanie: *Otvorene s Annou Vargovou*

Deň vysielania: 5. 2. 2025

Čas vysielania: 17:05 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

- 17:05 hod. – začiatok programu *Otvorene s Annou Vargovou*

- 17:26 hod. – koniec programu *Otvorene s Annou Vargovou*

Anna Vargová, moderátorka: „Príjemné popoludnie. Koncom minulého roka vláda podpísala s Lekárskym odborovým združením dohodu o sociálnom zmieri. Bola to podmienka, aby stiahli výpovede, inak hrozil odchod tisícky lekárov. Dohoda obsahuje zvýšenie platov, skrátenie pracovného času, takzvaný personálny normatív, vzdelávanie lekárov a podobne. Parlament v skrátrenom konaní schvaľuje zákony, ktoré mali splniť tieto podmienky z memoranda. Čo konkrétne teda prinesú a prečo opozícia má výhrady? Otvorenie s poslancom z SaS Tomášom Szalayom. Dobrý deň, pán poslanec, ďakujem, že ste si našli čas počas rokovania parlamentu.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Krásny deň, ďakujem za pozvanie.“

Anna Vargová, moderátorka: „Možno na úvod by sme mohli stručne povedať, čo vlastne obsahuje tá dohoda o sociálnom zmieri, lebo tie zákony, ktoré predložilo ministerstvo zdravotníctva sú trochu iné.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Zákony sú trochu iné, to je pravda, ale v zásade odrážajú to, čo sa vláda dohodla v decembri s odborármi. Predovšetkým ide o vrátenie tej valorizácie naspäť na pôvodnú úroveň, to znamená, že tento rok budú lekárom v nemocniciach rásť mzdy o 9,7 desiatín percenta namiesto 6,4...“

Anna Vargová, moderátorka: „Pardon, ale len tým, ktorí majú iba jeden úväzok v nemocniciach.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „A väčší ako 0,5, áno, ale...“

Anna Vargová, moderátorka: „A tí, čo majú aj iné úväzky?“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Ale, jedným dychom treba povedať, že väčšina tých lekárov, ktorí dávali tie výpovede, majú tých 9,7-percentnú valorizáciu napísanú priamo vo svojej pracovnej zmluve, takže bez ohľadu na to, čo je v zákone, ich platy budú rásť o 9,7 %, aj keď majú nejaké druhé úväzky.“

Anna Vargová, moderátorka: „No a ešte sa chcem spýtať, že prečo vlastne tí lekári, ktorí majú druhé úväzky, a to priznal aj sám pán Visolajský, predseda LOZ minulý rok, keď bol v besede, že na to predsa potrebujú podľa zákona súhlas riaditeľov, prečo tí riaditelia dávajú tie súhlasy, lebo sa mi nechce zdať, že by o tom nevedeli, alebo či aj riaditelia majú vlastné iné úväzky také?“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Tak jedna z možností riaditeľa, ak sú teda lekári, môžu mať tie iné úväzky, druhá vec je, že tí riaditelia sa v tých štátnych nemocniciach často menia rýchlejšie ako sochy na Pražskom orloji a jeden riaditeľ to niekomu podpíše, lebo však tam má kamarátov, ktorí ho o to požiadali a tak ďalej a on už potom o rok riaditeľom nie je, ale už to je ťažko spätne dohľadať, že ktorý riaditeľ kedy komu čo podpísal. Nerobí sa o tom nejaká centrálna evidencia, žiaľ, to je jeden ďalší príklad neporiadku v štátnych nemocniciach, no a keď som mal možnosť moderovať jednu diskusiu v decembri minulého roku, tak riaditeľ Univerzitnej nemocnice Bratislava, čo je najväčšia nemocnica na Slovensku, povedal, že robil také zisťovanie, že sa spýtal svojich zamestnancov, koľko z nich pracuje ešte v súkromnej praxi a priznalo sa mu 20 %, teda každý piaty lekár, ktorý v nemocnici pracuje, sa mu priznal, že má ten úväzok. No on tvrdí, že tomuto výsledku toho zisťovania nedôveruje, myslí si, že sa mnohí zatajili tú skutočnosť a že v skutočnosti je to 60 % zamestnancov, teda lekárov z Univerzitnej nemocnice, ktorí majú ešte druhý úväzok a áno Zákonník práce vyžaduje predchádzajúci súhlas zamestnávateľa s takouto praxou, ale keď to tomu zamestnávateľovi ani len nenahlásite, tak sa všetci asi možno dúfajú, že sa na to nepríde, takže ja si myslím, že tu treba určite upratať. Nehovorím, že by tie úväzky v súkromnej praxi nemali byť, viem si predstaviť veľa scenárov, kde je to výhodné pre obidve strany, aj pre toho lekára, ktorý má kapacitu ešte robiť nad rámec svojej práce v nemocnici a chce pracovať v súkromnej ambulancii a chce ambulovať, ale musí to byť zároveň výhodné aj pre tú nemocnicu, to znamená, aby nešlo, ja to nazývam, že tunelovanie tej nemocnice, že príde pacient do nemocnice, lekár, ktorý ho ošetruje vyhodnotí, či to bude v úvodzovkách ziskový alebo v úvodzovkách stratový pacient, to znamená, že či tá úhrada bude dostatočná na to, aby sa to oplátilo a keď to bude ziskový pacient, tak si ho vytiahne do svojej súkromnej ambulancie a keď to bude stratový pacient, nechá ho v nemocnici, prípadne ho v nemocnici odlieči, odoperuje a skasíruje ho poplatkami potom vo svojej súkromnej ambulancii. Toto by sa nemalo diať a v tomto by bolo potrebné upratať.“

Anna Vargová, moderátorka: „Toto som práve čítala aj nejaké názory takých lekárov, že ktorí chodia takto pracovať, že jednoducho v tej štátnej nemocnici nemá možnosť napríklad odoperovať toľkých ľudí, pretože sú dlhé čakačky a podobne a je dané, koľko môže mať tých operácií, ja neviem, týždenne, ale keď chce odoperovať tých svojich vlastne pacientov, tak preto ide do súkromnej nejakej nemocnice, tam to odoperujú, lenže áno, tam už pacient vlastne si pripláca.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Otázka znie, či vari tie nemocnice dnes nemajú kapacitu, aby odoperovali všetkých pacientov, no keď im budeme skracovať pracovnú dobu, ako je napísané v tomto návrhu zákona, o ktorom sa bude hlasovať dnes, tak pochopiteľne, že nemáme na papieri tú kapacitu, ale viete veľa spolužiakov mám v tých nemocniciach, aj v tých štátnych nemocniciach, a tá pracovná morálka, ktorá je taká, že sa nezačne operovať vtedy, kedy sa má, ale o pol hodinu neskôr, o trištvrte hodinu neskôr, skončí sa príliš skoro, lebo anesteziológovia povedia, že ja už nebudem uspávať pacienta, čo keby som ho nezobudil do konca pracovnej doby, to by som tu musel byť nadčas a to mi nikto nezaplatí a tým pádom využívame tie operačné sály nie 24 hodín denne, nie 8 hodín denne, ale možno 6, 5 hodín a tým pádom samozrejme nie je potom taká kapacitná priepustnosť v tých nemocniciach, ani tá produktivita práce. Dnes slovenské nemocnice, drvivá väčšina z nich, možno s výnimkou jednej, nie sú platené za to, koľko operácií urobia, nie sú platené za to, koľko hospitalizácií urobia, koľko výkonov urobia, oni dostávajú ročný paušál.“

Anna Vargová, moderátorka: „Toto je to, čo sme miliónkrát diskutovali, platba podľa výkonov.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Platba podľa výkonov a našťastie toto odborári chcú, že by mala byť platba podľa výkonov, ale zatiaľ nie je a dnes teda pri situácii, keď dostane nemocnica ročný paušál, najlepší biznis plán z ekonomického pohľadu je, že peniaze sú isté, no tak budem čo najmenej robiť, aby

som mal čo najmenšie náklady, budem robiť iba to, čo sa musí urobiť, akútne veci alebo také, aby nevyhnutne sme nejakú čakačku, pacientov na čakačke zoperovávali, ale nebudú sa predháňať v tom, že podme skracovať čakačky, podme robiť viac operácií, podme hľadať spôsob, či by sme nemohli cez víkend operovať, aby sme pacientom dodali nejakú zdravotnú starostlivosť, na ktorú čakajú, lebo z toho tá nemocnica nič nemá a nemôže to preniesť ani na tých svojich zamestnancov, ktorí by mohli dostať možno aj vyšší plat za to, že budú viac pracovať.“

Anna Vargová, moderátorka: „No podme k tým skráteným teda pracovným časom, pretože ten návrh je, že ten týždenný pracovný čas v nepretržitej prevádzke sa skráti zo 40 na 37,5 a ja som videla aj vašu tlačovú konferenciu s vašou kolegyňou, kde ste hovorili, že dobre, tak bude môcť skrátený pracovný čas a potom presne, ako sme spomínali, ten lekár uteká do tej súkromnej ambulancie a teraz, aby sme to vysvetlili poslucháčom, tým pádom vlastne ten lekár odrobí, odordinuje menej v riadnej pracovnej dobe a viac bude mať nadčasov. Takže kde sa tu ušetrí peniaze?“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „No tu sa neušetrí peniaze, preto nie je cieľom tohto zákona, nie je šetriť peniaze, cieľom tohto zákona je zaplatiť viac lekárom za menej práce a toto ma mrzí, že, že... ja tomu rozumiem, je to prirodzená snaha odborárov tlačiť na čo najlepšie podmienky.“

Anna Vargová, moderátorka: „Mzdové áno.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Aj mzdové, problémom, ktorí tu hlavne tomu vyčítam a toto je zásadná chyba nie nemocničných lekárov, obrovské množstvo spolužiakov tam mám, ja si ich vážim, robia úžasnú robotu, ale toto vyčítam ich predstaviteľom, teda Lekárskemu odborovému združeniu a Petrovi Visolajskému osobitne, že oni namiesto toho, aby hľadali riešenie, ktoré bude výhodné pre všetkých, hľadajú iba riešenie, ktoré je výhodné pre nich samotných, to znamená, že pacient z tejto rovnice úplne vypadol a okej, ak pripustím, že to nie je rola odborárov rozmyšľať nad pacientom, tak to mala byť rola ministerstva zdravotníctva, ktoré bolo na druhej strane toho rokovacieho stola. Mali tu niečo vyrokovať pre pacienta, mohli vyrokovať a ja to budem hovoriť, akože mám tri konkrétne príklady, čo mohli vyrokovať. Mohli vyrokovať, že milí zdravotníci, v poriadku, súhlasíme s vašimi požiadavkami, ale teraz povedzte, že pôjdete všetci na kurz slušnej komunikácie alebo zdvorilej komunikácie s pacientom a začnete sa predstavovať svojim pacientom, budete s nimi komunikovať, čo im je a čo im idete robiť, aký zdravotný zákrok alebo čo ste pri operácii našli, budete im dávať nejaké informácie, pretože dnes sa pacienti sťažujú na to, že sa s nimi nikto nerozpráva, že sú tam... že pacient je od slova strpieť, hej, že pacienti tam ako človek, ktorý má strpieť, čo tí zdravotníci robia.“

Anna Vargová, moderátorka: „Možno dodám, že skúsenosti sú aj také, hovoria mnohí pacienti, že nie to, že sa s nimi takto nekomunikuje, ale ani nevedia, či to je lekár alebo nejaký iný zdravotný pracovník, lebo nemajú tie visačky.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „A či je vôbec zdravotnícky pracovník, že či to nie je nejaký údržbár, čo prišiel vymeniť žiarovku, čiže elementárnu komunikáciu. Kebyže toto povedia, že dávame si ten záväzok a keď sa urobí nejaký prieskum spokojnosti medzi pacientami, zaväzujeme sa, že do jedného roka sa to zlepší aspoň o 10, 15, 20 %. Druhá vec, že sľubujeme teda alebo dávame prísľub pacientom, že nájdeme spôsob, ako zoptimalizovať naše činnosti a prípadne, keď sú dlhé čakacie doby naplánované hospitalizácie, ako tie čakacie doby skracovať tým, že budeme pracovať možno do niektoré dni dlhšie, alebo že nejaký jeden víkend v mesiaci budeme operovať špeciálne pacientov na to, aby sme skrátili čakaciu dobu, aby nemuseli tak dlho čakať.“

Anna Vargová, moderátorka: „Toto, pardon, zase, aby sa to nadviazalo, zase tu bol návrh, deň odpočinku navyše alebo jeden deň voľna, že to nebude v týchto zákonoch, ale má to byť podľa dohody s tým zamestnávateľom, teda s nemocnicou a medzi lekárom.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Viete, nemôžeme na jednej strane hovoriť, že máme málo zdravotníckeho personálu a na druhej strane ten zdravotnícky personál ešte mu znižovať tú jeho pracovnú dobu, či už dňami voľna alebo skracovaním pracovnej doby, lebo toto je rovnica, ktorá nevyjde. Potom nám bude stále viac a viac tých lekárov chýbať a tá produktivita práce bude stále menšia. Ak mal doteraz niekto 40-hodinový pracovný týždeň a po novom bude mať 37,5-hodinový pracovný týždeň, to je o 2,5 hodiny týždenne menej, to je 10 hodín mesačne, to je 6 % ich pracovnej doby, to znamená, o 6 % klesne produktivita práce v nemocniciach pritom, že to bude stáť viac peňazí. Ale teda keď ste sa ma pýtali, čo by tí pacienti ešte mohli dostať, že prvá vec je, že lepšiu komunikáciu, lepší, viac informácií a mali by byť braní ako rovnocenný partner. Ja rozumiem, že nie sú vyškolení v zdravotníctve a v medicíne tí pacienti, ale primerané ich schopnostiam chápať, by mohlo byť teda slušne im to veci vysvetľovať. Druhá vec sú čakacie doby. Tretia vec sú poplatky, ako obrovská časť zdravotnej starostlivosti je dnes za poplatkami a okej, neplatia ich v nemocniciach a platia ich v tých ambulanciách, kde to od nich vyberajú nejakí tí lekári a mňa napríklad konkrétne veľmi pobúrilo, že jeden z tých odborárov, ktorí chodia, aj do parlamentu chodí spolu s pánom Visolajským, je zamestnancom Univerzitnej nemocnici v Bratislave, má popritom teda aj súkromnú prax a otvoril som si jeho stránku webovú tej jeho súkromnej praxe, je zmluvný lekár všetkých troch zdravotných poisťovní, čiže má zmluvy so všetkými poisťovňami a od svojich tehotných pacientiek vyberá 1000 eur len za to, že manažuje ich tehotenstvo, pričom to je niečo, čo by mali mať tie ženy platené z verejného zdravotného poistenia, vrátane tých preventívnych prehliadok v tehotenstve, ale nie, 1000-eurový poplatok. Haló, ako na jednej strane akože sa rozčuľujú, že zdravotníctvo má byť nejaké inak riadené a na druhej strane robia presne tie veci, v ktorých by bolo potrebné upratať, čiže keby sa odborári v rámci sebareflexie nad týmto zamysleli a aj keď nie odborári, keby sa nad tým ministerstvo bolo bývalo zamyslelo, že aha, pacienti majú tento typ ťažkostí, tak by sme mohli sa dotknúť aj týchto háklivých tém, ktoré treba naozaj rozplieť. Nie je mysliteľné, aby nám tých 60 % lekárov v nemocnici pracovalo na vedľajší úväzok a niekde a riaditeľstvo o tom nevedelo. V tom treba reálne upratať a toto sa nestalo, toto mu vyčítam tomu ministerstvu.“

Anna Vargová, moderátorka: „Pán Szalay, ešte k tomu pracovnému času, že dobre, teraz, keď to bude takto, že budú mať 37,5-hodinový pracovný, týždenný pracovný čas v nepretržitej prevádzke, čo napríklad Nemocnica v Trnave, má v kolektívnej zmluve 35-hodinový týždenný pracovný čas nepretržitej prevádzky, im tam ten zvýšia ten pracovný čas alebo čo? To sa nemôžu toho dotknúť.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Nie, tie kolektívne zmluvy nielen pre pracovný čas, ale aj pre hromadu iných vecí sú v rôznych nemocniciach rôzne a veľmi často nevýhodné a je to presne ten prípad, že to raz podpísal nejaký riaditeľ pred mnohými rokmi a už sa s tým nedá nič urobiť, lebo už ako niečo bolo vybojované a už v tejto chvíli toho riaditeľa nikto nepopotáhuje, že aha, počúvaj, čo za sprostosť si to pred rokmi podpísal. To, že to, že majú automatickú valorizáciu miezd lekári napísanú priamo vo svojich pracovných zmluvách, je tiež nejaké zlyhanie riaditeľov nemocníc, že im to tam kedysi napísali, to bolo za vlády OĽaNO, lebo im to prikázalo ministerstvo zdravotníctva, tiež už v tejto chvíli nikto nepopotáhuje tých, ani tých riaditeľov, ani to OĽaNO, ktoré bolo za to zodpovedné.“

Anna Vargová, moderátorka: „Toto by malo byť vlastne tento skrátený pracovný čas od septembra tohto roku, ale nebudú sa dotýkať neštátnych, teda súkromných nemocníc.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Áno, niektoré súkromné nemocnice to už majú kvôli tým kolektívnym zmluvám, ale toto považujem za ústupok, pozitívny ústupok, že teda nenútime menšie nemocnice k takémuto pracovnému času, lebo by to tie nemocnice podľa mňa reálne položilo a toto si myslím, že inak celá táto legislatíva bude veľmi, veľmi ťažko znášaná práve v tých menších nemocniciach, tých regionálnych nemocniciach, ktoré zabezpečujú dostupnosť starostlivosti na Kysuciach, na Orave, na Zemplíne a podobne, pretože tam už dnes majú veľký problém vyskladať služby s tým počtom lekárov, ktoré majú a pokiaľ by mali mať ešte o 2,5 hodiny menej pracovného času, tak tým pádom budú mať o 2,5 hodiny menej lekára k dispozícii.“

Anna Vargová, moderátorka: „Dobre, poďme teraz za ten personálny normatív takzvaný, ktorý určuje, že koľko zdravotníckeho personálu, koľko lekárov, no dobre, ale odkiaľ ich zobrať, keď nie sú, keď chýbajú? A druhá vec je, či to bude nejak vymožiteľné, lebo ak jednoducho je nejaký zákon, tak asi treba mať aj nejakú represiu alebo niečo, keď sa to nesplní, lebo inak potom načo to je napísané?“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „No tuto je, toto je bod, ktorým, s ktorým mám ja veľmi vážny problém, pretože tie personálne normatívy v tejto krajine platia už 17 rokov. Od roku 2008 máme výnos ministerstva zdravotníctva o personálnom aj materiálno-technickom vybavení zdravotníckych zariadení, vrátane nemocníc. Je tu ten, je to platný právny predpis, teraz druhá vec je, že či sa dodržiava alebo nie, ale to, že je to platný právny predpis, to je, že bez diskusie a jediné, čo sa tu mení je, že sa ten platný vykonávací predpis, ktorý sa volá, že výnos ministerstva, mení na prílohu zákona, ale nič sa v tom texte toho výnosu alebo toho jeho normatívu nemení, čiže toto nie je žiadna reforma, to je len, že technickú normu sme dali do zákona a kým tá technická norma sa dala meniť na ministerstve, tak zákon viete meniť až v parlamente a je to výrazne menej flexibilné, keď tam budete chcieť doplniť riadok, stĺpec, vymeniť číslo, tak budete musieť ich prejsť možno polročným, trištvrtročným legislatívnym procesom, aby ste niečo zmenili.“

Anna Vargová, moderátorka: „No dobre, ale hlavne čo s tým, keď sa to nebude dať splniť, preto nie sú lekári?“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „To sa reálne nedá splniť, ale ešte jedna výhrada k tomu je, že v tom 2008 roku, keď sa robil ten pôvodný, teda tento výnos, ktorý sa má presunúť teraz do zákona, tak sa vyrobil tak, ako ja neviem, že sa vycucal z prsta, že napísali sa do tabuľky nejaké čísla, ktoré dobre vyzerali, ale nevychádzalo to zo žiadnej analýzy, podkladov a tak ďalej. Realita je taká, že áno, na mnohých pracoviskách to vyzerá inak, ako to vyzerá v tom právnom predpise, že teda sú tam iné počty ľudí, ale to, že je niečo napísané v tom výnose, neznamená, že takto to zdravotníctvo má fungovať. Na mnohých miestach si dokázali zorganizovať tie nemocnice tú prácu tak, že aj s menším množstvom personálu, alebo s inou skladbou personálu, že namiesto sestry tam majú praktickú sestru alebo skratka, že to nejako inak vyskladali, inak zoptimalizovali, že si zdieľajú služby medzi oddeleniami a podobne, im to funguje a život ukázal, že sa s tým dokážu nejako vysporiadať a nemusí to byť nevyhnutne nebezpečné pre pacienta, možno naopak, že tým ako to nastavili, je to bezpečné pre pacienta. A to, na čom sa s odborármi ministerstvo dohodlo bolo, že sa urobí personálny audit v nemocniciach, aby sme zistili, ako na tom naozaj sme, teda, že či sa dodržiava, nedodržiava normatív a ja vyčítam tomuto celému zákonu, že najprv sa mal urobiť personálny audit, zistiť, že čo, kde, ako funguje, ako je to zorganizované, či sa nedá ten normatív napísať inak, možno lepšie ako bol pred 17 rokmi napísaný a až potom, že by sme ho tesali do mramoru, do legislatívy, lebo my ideme teraz do legislatívy prijať niečo, o čom vieme vopred, že nie je správne a musíme robiť ten audit.“

Anna Vargová, moderátorka: „Dobre, ešte sa dotkneme financovania nemocníc, lebo veľké výhrady mali odborári aj k tomu, že napríklad hlavne súkromné poisťovne, že platia viac peňazí tým súkromným nemocniciam ako štátnym, ale hovorí vôbec niečo táto dohoda o tom, že tie nemocnice sú zadlžené, že na oddĺženie asi nebudú peniaze, keď sa konsoliduje, respektíve že sa budú aj naďalej zadlžovať?“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Tuto sa musím voči tomu vymedziť. Jedna dôležitá vec, ktorá v tom zákone je, že poďme zverejňovať dáta o tom, ako, kam a začo idú peniaze a ja som akože úplne prvý na tejto barikáde, kto to bude presadzovať, aby sme vedeli, aká je produktivita práce v jednotlivých nemocniciach a koľko peňazí za to tie nemocnice dostávajú. Všetky doterajšie reči o tom, že kto dostáva viac a menej, to je, že bzučanie múch, lebo vychádza to z nesprávnych dát, z nesprávnej interpretácia tých dát a je to dané tým, že doteraz sme tie dáta rozumným spôsobom nezverejňovali, čiže každý si spočítal to, čo chcel si spočítať a najlepšia štatistika je tá, ktorú si človek sfaľšuje sám, čiže ja mám veľké výhrady voči takýmto veľmi ľahkým útokom na to, že kam idú peniaze. Pravdou je, že dnes sú nemocnice na Slovensku prakticky všetky, s jednou výnimkou, prakticky všetky platené ročným paušálom. Oni dostávajú na rok peniaze, už 1. januára vedia, koľko peňazí budú mať tento rok bez ohľadu na to,

čo produkujú, koľko operácií urobia, koľko pacientov odliečia a tak ďalej. V takom prípade je pochopiteľné, že keď nie ste odmeňovaní za produktivitu, tak tá produktivita sa nedostaví. Dnes slovenské nemocnice produkujú menej zdravotnej starostlivosti, ako produkovali pred koronou, jednoducho výkonnosť slovenského zdravotníctva sa nezlepšila, v slovenských nemocniciach sa nezlepšila a to tam ide výrazne viac peňazí, ako tam išlo pred koronou, že o 50 % viac peňazí ako pred dvoma rokmi ide momentálne do nemocníc a napriek tomu sa tam nerobí viac, lebo tá odmena, tie peniaze neprichádzajú za výkonnosť, za výkon, ale za existenciu.“

Anna Vargová, moderátorka: „Ešte by som sa spýtala, pán Szalay, lebo áno, bola tu kritika aj z ostatnej opozície, že teda ministerstvo zdravotníctva ustúpilo, lebo lekárske odbory vydierali. Teraz, keby ste vy boli na mieste ministra zdravotníctva, vaša vláda, čo by ste robili, keby vám prišli takto lekári a povedali by, že odchádzame, lebo nie je dodržiavané to memorandum, ktoré tu bolo z roku '22.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Rozumiem, že bolo treba rokovať, ale myslím si, že bolo treba vyrokovať iný typ dohody, iný typ zmiernosti a rozhodne taký, z ktorého by mali úžitok aj iní účastníci systému. Takto to je naozaj čisto jednostranné, že lekárske odbory niečo vyrokovali pre nemocničných lekárov, ale úplne sa tu opomenul pacient, úplne, a úplne sa opomenul ambulantný sektor, pretože ak sa peniaze budú prednostne posilať do nemocníc, tak sa pochopiteľne, keďže tých peňazí je limitované množstvo, nebudú môcť peniaze posúvať do ambulancie a investovať do ambulancií, pritom v ambulantnom sektore sa poskytuje väčšina zdravotnej starostlivosti na Slovensku a keď funguje dobre ambulantný sektor, máme menší tlak na tie nemocnice, menej ľudí sa nám zhorší, takže budú musieť byť hospitalizovaní alebo operovaní, ak funguje ambulantný sektor, ale ak na toto nemyslíme, že to je, že to zdravotníctvo je ako organizmus, kde tie orgány medzi sebou musia spolupracovať, ale že je to taká jednostranná bitka o to, že teda všetko pre nás a po nás potopa a to, čo je za bránami nemocnice nás nezaujíma, tak sa to obráti proti celému sektoru a aj proti tým nemocniciam. Keď budú krachovať ambulancie, tí ľudia zaplavia centrálnu príjmu, lebo budú hľadať zdravotnú starostlivosť, čiže ja by som určite hľadal taký typ dohody, ktorý bude výhodný aj pre zvyšok sektora.“

Anna Vargová, moderátorka: „Ďakujem pekne, povedal poslanec SaS Tomáš Szalay, ďakujem, že ste prišli.“

Tomáš Szalay, poslanec NR SR /SaS/: „Ďakujem za pozvanie.“

Anna Vargová, moderátorka: „Príjemné počúvanie Rádia Slovensko želá Štefan Bihún, Milan Stanislav a Anna Vargová.“

* * *

Podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný
b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

* * *

Správne konanie č. 0080/SKO/2025 bolo začaté z dôvodu, že vysielateľ Slovenská televízia a rozhlas odvysielal na programovej službe Rádio Slovensko dňa 5. 2. 2025 o cca 17:05 hod. program *Otvorene s Annou Vargovou*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Program Rada posudzovala podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., teda analyzovala, či vysielateľ zabezpečil objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. je aktuálna publicistika program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.

Predmetom rozhovoru bola aktuálna téma zdravotníckej legislatívy, konkrétne sa diskutovalo o Dohode o sociálnom zmiere, resp. memorande medzi ministerstvom zdravotníctva a Lekárskym odborovým združením (ďalej len „LOZ“) podpísanom v decembri 2024, ktoré predišlo hromadnému odchodu lekárov z nemocníc. Téma vychádzala z aktuálnej udalosti, ktorou bola mimoriadna schôdza parlamentu, zvolaná v súvislosti s nutnosťou schválenia zdravotníckych zákonov (a tiež stavebného zákona), ktoré boli výsledkom uvedenej dohody o sociálnom zmiere. Ako informovala moderátorka v úvode programu: „*Parlament v skrátenej konaní schvaľuje zákony, ktoré mali splniť tieto podmienky z memoranda.*“ Mimoriadna schôdza parlamentu sa konala v deň vysielania namietaného programu.

Jediným hosťom moderátorky Anny Vargovej bol poslanec Národnej rady Slovenskej republiky zo strany Sloboda a Solidarita Tomáš Szalay. V rámci cca 20 minútového rozhovoru boli prediskutované hlavné body dohody, vrátane valorizácie plátov lekárov na pôvodnú úroveň dohodnutú minulou vládou, skrátenie pracovného času lekárov zo 40 na 37,5 hod. týždenne, tzv. personálny normatív (platný vykonávací predpis) sa vkladá priamo do zákona. Tomáš Szalay z pozície opozičného poslanca zhodnotil, čo tieto opatrenia prinesú pacientom a zdravotníkom a poukázal na niektoré systémové nedostatky. Odvysielaný program tak považujeme podľa vyššie uvedenej definície za program aktuálnej publicistiky.

Hosť programu sa vo svojom hodnotení zmluvy o sociálnom zmiere medzi Ministerstvom zdravotníctva SR a LOZ vyjadril kriticky a poukázal na viaceré právne a systémové nedostatky vyplývajúce z jej obsahu. Predmetnú zmluvu označil za jednostrannú, pretože podľa jeho názoru zohľadňuje výlučne záujmy nemocničných lekárov, pričom opomína širší verejný záujem, predovšetkým postavenie pacienta a ambulantného sektora. Kritizoval najmä legislatívne zakotvenie skrátenia pracovného času lekárov, ktoré podľa neho v praxi povedie k zvýšeniu objemu nadčasovej práce a zároveň k poklesu produktivity nemocníc. V tejto súvislosti vyjadril obavy v súvislosti s negatívnym dopadom na fungovanie menších regionálnych nemocníc, v ktorých je už v súčasnosti pretrvávajúci nedostatok zdravotníckeho personálu. Z právneho hľadiska považuje ďalej za problematické to, že do legislatívy má byť prenesený zastaraný personálny normatív bez predchádzajúceho vykonania komplexného personálneho auditu, ktorý by mal objektívne zhodnotiť aktuálny stav a efektívnosť fungovania zdravotníckych zariadení. Kritika hosťa programu smerovala aj k obojstranným stranám – jednak smerom k LOZ, ktorému vyčítal presadzovanie výlučne vlastných záujmov, ako aj smerom k Ministerstvu zdravotníctva SR, ktoré podľa neho neplnilo svoju úlohu garanta verejného záujmu, a to najmä v oblasti ochrany práv pacientov. Zároveň upozornil na širšie systémové nedostatky slovenského zdravotníctva, týkajúce sa najmä financovania nemocníc, personálnej politiky a reťazenia pracovnoprávných vzťahov lekárov, ktoré podľa jeho názoru zostávajú neriešené.

Reakcia dotknutých subjektov (LOZ, Ministerstvo zdravotníctva SR, resp. vláda SR) na vyššie uvedené kritické vyjadrenia hosťa programu nebola zo strany moderátorky nijakým spôsobom sprostredkovaná, resp. v rámci posudzovaného programu nebolo prezentované stanovisko dotknutých strán k takýmto vyjadreniam.

Súčasne ku prezentovaným negatívnym a kritickým vyjadreniam a názorom Tomáša Szalaya, ktorý bol jediným hosťom programu, v dostatočnej miere neodznali iné relevantné názory, pohľady alebo relevantné protiargumenty a moderátorka tieto vyjadrenia ani dostatočným spôsobom nevyvažovala alebo v dostatočnej miere nekládla vyvažujúce, resp. doplňujúce otázky. V danom prípade išlo skôr o prezentovanie jednostranných názorov hosťa programu bez snahy moderátorky uviesť takéto vyjadrenia do širších súvislostí a kontextu. Predmetný program tak mohol pôsobiť jednostranne a nevyvážené.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného preto vzniklo dôvodné podozrenie, že odvysielaním programu *Otvorene s Annou Vargovou* dňa 5. 2. 2025 o cca 17:05 hod. mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti vysielateľa podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky.

* * *

Účastník konania zaslal svoje vyjadrenie k oznámeniu o začatí správneho konania, ktoré bolo Rade doručené dňa 10. 6. 2024, a v ktorom uviedol okrem iného aj nasledovné:

Účastník konania k relácii *Otvorene s Annou Vargovou* uvádza, že ide o formát rozhovoru tzv. jeden na jedného, moderátorka v nej diskutuje s hosťom na aktuálnu tému alebo viaceré aktuálne témy. O kľúčových udalostiach verejného diania hovorí s koalíčnymi, opozičnými, mimoparlamentnými i bývalými politikmi, predstaviteľmi domácich a medzinárodných inštitúcií, mimovládneho sektora, slovenskými i zahraničnými europoslancami z jednotlivých frakcií Európskeho parlamentu, diplomatmi, predstaviteľmi justície, armády, cirkevného života ako aj expertmi z rôznych oblastí. Tvorcovia relácie striktne dbajú na svoju zákonnú i morálnu povinnosť zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť tohto programu, čoho kľúčovým predpokladom je kvalitná a poctivá príprava moderátorky. Upozorňuje aj na skutočnosť, že moderátorka bola podľa jeho názoru pripravená a objektívne a komplexne pokrýva tému.

Hosťom predmetnej relácie bol poslanec Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) za opozičnú stranu Sloboda a solidarita a zároveň aktívny lekár Tomáš Szalay. Témou boli v tom čase v parlamente schvaľované tzv. zdravotnícke zákony vyplývajúce zo Zmluvy o nastolení sociálneho zmieru v zdravotníctve medzi vládou Slovenskej republiky a LOZ a o usporiadaní vzájomných vzťahov zo dňa 20. 12. 2024, ktorej cieľom bolo okrem iného predísť hromadnému odchodu lekárov z nemocníc. Aktuálnosť programu potvrdzuje aj pracovný materiál spracovaný kanceláriou rady, ktorý účastník konania vo svojom vyjadrení opakovane cituje.

Účastník konania následne poukazuje na cieľ relácie, kedy bolo podľa neho potrebné:

- 1) Vysvetliť poslucháčom obsah spomínanej dohody, a to predovšetkým v rámcoch, ktoré boli spomenuté, teda zvyšovanie plátov lekárov, skracovanie pracovného času, tzv. personálny normatív, vzdelávanie lekárov a ďalšie;
- 2) Priblížiť výhrady politickej opozície voči tejto zmluve.

V nadväzujúcej časti účastník konania poukazuje na vstup Tomáša Szalaya, ktorý vysvetľuje text samotnej dohody, ktorý odráža podmienky dohodnuté medzi vládou (MZ SR) a LOZ v decembri 2024, a to predovšetkým v otázkach zvyšovania miezd lekárom. Moderátorka ho následne preruší v zmysle „*Pardon, ale len tým, ktorí majú iba jeden úväzok v nemocniciach,*“ čím už v samotnom úvode relácie naznačuje, že nepôjde o monológ hosta za účasti nepripraveného a/alebo servilného moderátora.

V tejto súvislosti účastník konania konštatuje, že moderátorka sa odvoláva na vyhlásenia predsedu LOZ Petra Visolajského ako hosta tej istej relácie: „*...lekári, ktorí majú druhé úväzky a to priznal aj sám pán Visolajský, predseda LOZ minulý rok, keď bol v besede, že na to predsa potrebujú podľa zákona súhlas riaditeľov, prečo tí riaditelia dávajú tie súhlasy, lebo sa mi nechce zdať, že by o tom nevedeli, alebo či aj riaditelia majú vlastné úväzky také?*“, čo je vylovene kritická otázka smerom k hosťovi predovšetkým ako lekárovi zdôrazňujúc tvrdenie/názor predsedu LOZ.

V ďalšej časti podľa názoru účastníka konania moderátorka priamo v otázkach prezentuje pohľady a názory:

- 1) lekárov, napr.: „*...som práve čítala aj nejaké názory takých lekárov, že ktorí chodia takto pracovať, že jednoducho v tej štátnej nemocnici nemá možnosť napríklad odoperovať toľkých ľudí, pretože sú dlhé čakačky a podobne a je dané, koľko môže mať tých operácií, ja neviem*

týždenne, ale keď chce odoperovať tých svojich vlastne pacientov, tak preto ide so súkromnej nejakej nemocnice, tam to odoperujú, lenže tam už je pacient vlastne si pripláca;“

- 2) samotných pacientov, napr.: *„...skúsenosti sú aj také, hovoria mnohí pacienti, že nie je to, že sa s nimi takto nekomunikuje, ale ani nevedia, či to je lekár alebo nejaký iný zdravotný pracovník, lebo nemajú tie visačky;“*
- 3) a tiež priamo oponuje hosťovi kritizujúcemu podľa neho nedostatočnú snahu vedenia MZ SR zapracovať lepšie podmienky do uvedenej dohody v zmysle: *„toto, pardon, zase, aby sa to nadviazalo, zase tu bol návrh, deň odpočinku navyše alebo jeden deň voľna, že to nebude v týchto zákonoch, ale má to byť podľa dohody s tým zamestnávateľom, teda s nemocnicou a medzi lekárom.“*

Z uvedených citácií podľa účastníka konania jasne vyplýva, že moderátorka je kvalitne a poctivo pripravená na odbornú diskusiu v oblasti zdravotníctva s opozičným poslancom a zároveň lekárom. Tomáš Szalay v uvedenej relácii nezastáva striktnú pozíciu kritika vlády (vládnej koalície), ale viacmenej odborne hovorí o problémoch súvisiacich s výkladom lekárskeho povolania, pričom približne na dvoch miestach rozhovoru s určitou mierou výčitky hodnotí niektoré pozície, ktoré MZ SR a LOZ zaujali v rámci dojednaného obsahu Zmluvy o nastolení sociálneho zmieru v zdravotníctve medzi vládou Slovenskej republiky a LOZ, resp. hovorí, že by zvolil pri danej veci iný postup, resp. riešenie (tzn. prezentuje iný názor než ten, ktorý v príslušnom ustanovení predmetnej zmluvy zaujali vláda SR, resp. MZ SR a LOZ).

Podľa účastníka konania moderátorka relácie konfrontuje hosta relácie aj s kritikou, ktorú v súvislosti s uzatvorením Zmluvy o nastolení sociálneho zmieru v zdravotníctve medzi vládou SR a LOZ vzniesla opozícia voči MZ SR, a to tak, že sa ho pýta, čo by za danej situácie (hromadné výpovede lekárov) urobil v pozícii ministra zdravotníctva *„...bola tu kritika aj z ostatnej opozície, že teda ministerstvo zdravotníctva ustúpilo, lebo lekári odborári vydierali. Teraz, keby ste boli na mieste ministra zdravotníctva, vaša vláda, čo by ste robili, keby vám prišli takto, lekári a povedali by, že odchádzame, lebo nie je dodržiavané to memorandum, ktoré bolo z roku '22,“.*

Účastník konania má za to, že v uvedenom prípade išlo o veľmi špecifickú tému, kedy opozičný poslanec a zároveň lekár, čo sa v tomto prípade jednoducho nedá od seba oddeliť, hovoril s moderátorkou o dohode medzi dvomi tretími stranami, pričom moderátorka sprostredkovala postoje všetkých zúčastnených strán, a zároveň poskytla priestor hosťovi relácie na jeho pohľad na danú problematiku.

Súčasne účastník konania poukazuje na vysokú aktuálnosť témy relácie a jej široké rezonovanie v spoločnosti a prakticky niekoľkokomesačné neustále informovanie spoločnosti o momentálnom vývoji rokovaní medzi ministrom zdravotníctva (vládou SR) a LOZ, ktoré poskytovalo dostatočný priestor pre zúčastnené strany (vláda SR, LOZ) na vyjadrenie názoru na danú tému. Zmluva o nastolení sociálneho zmieru v zdravotníctve medzi vládou SR a LOZ a o usporiadaní vzťahov zo dňa 20. 12. 2024 obsahuje postoje zúčastnených strán (vláda SR/ MZ SR a LOZ), ktoré sú vyjadrené v jej jednotlivých dojednaniach a hosť relácie sa vyjadroval k týmto postojom/dojednaniam. V rámci predmetnej relácie moderátora relácie a v niektorých odpovediach aj hosť relácie sprostredkovali postoje vlády SR, resp. MZ SR a LOZ vyjadrené v tejto zmluve. K týmto postojom odznali aj vyjadrenia hosta relácie. Moderátorka v relácii sprostredkovala aj iné postoje alebo pohľady na diskutovanú problematiku, čo takisto konštatuje aj pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby zo dňa 9. 4. 2025.

K vyššie uvedenému účastník konania konštatuje, že zo strany moderátorky boli prezentované názory vlády SR, resp. MZ SR, lekárskeho odboru, ale aj pacientov a s týmito názormi moderátorka hosta konfrontovala a aj preto nemožno hovoriť o jednostrannosti a nevyváženosti relácie. Formát relácie len s jedným hosťom neumožňuje poskytnúť okamžitý priestor na vyjadrenie hosta všetkým témou dotknutým a hosťom spomenutým subjektom, avšak ani to nie je potrebné a žiadané a ani možné, keďže pri poskytovaní priestoru na odpoveď na každé jedno vyjadrenie zainteresovaných účastníkov

by dochádzalo k reťazeniu odpovedí a v podstate nekonečnému kolotoču vyjadrení na vyjadrenie. Profesionálne vedenie relácie moderátorkou a aktuálnosť témy relácie spolu so známym názorom vlády SR, resp. MZ SR a LOZ vyjadreným najmä prijatou Zmluvou o nastolení sociálneho zmieru v zdravotníctve medzi vládou SR a LOZ a o usporiadaní vzájomných vzťahov zo dňa 20. 12. 2024 postačuje k zabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu aktuálnej publicistiky.

Účastník konania vyslovuje svoj nesúhlas s odôvodnením oznámenia o začatí správneho konania podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., pretože ako vyplýva z prepisu predmetného programu, moderátorka dostatočným spôsobom korigovala hosťa programu, opakovane kladla doplňujúce otázky, usmerňovala diskusiu, vyvracala nepresné, resp. nepravdivé tvrdenia, konfrontovala hosťa s vyjadreniami jeho názorových oponentov a dožadovala sa odpovedí na svoje otázky.

Podľa argumentácie účastníka konania správny orgán v oznámení o začatí správneho konania poukazuje len na niektoré témy, ktoré boli predmetom odvysielaného programu a v ktorých malo dôjsť k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu aktuálnej publicistiky, kritizuje výkon moderátora, pričom nehodnotí odvysielaný program ako celok, jeho celkové vyznenie a vyváženosť.

Následne si účastník konania dovoľuje poukázať na skutočnosť, že požiadavku vyváženosti programov, ktorá vyplýva z požiadaviek objektivity a nestrannosti, nemožno uplatňovať mechanicky, ale uplatnenie tejto požiadavky vyváženosti sa musí prispôbiť špecifickým okolnostiam konkrétneho prípadu, napr. téme programu, typu programu, kontextu alebo spoločenským okolnostiam. V tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn.: 3 Sžo 33/2013.

Účastník konania uvádza, že posudzovanie vyváženosti programu aktuálnej publicistiky by tak nemalo prebiehať len v rovine vynucovania falošnej, resp. mechanickej vyváženosti programu, ale pri posudzovaní konkrétneho prípadu a otázky, či moderátor zabezpečil dostatočnú názorovú oponentúru voči hosťovi programu, a teda aj dostatočnú vyváženosť programu, je preto potrebné zohľadniť účel zákonnej povinnosti objektivity. O účele zákonnej povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programu Ústavný súd SR v náleze sp. zn.: II: ÚS 307/2014 uviedol, že: „...týmto zákonným obmedzením slobody prejavu... sa má predchádzať šíreniu a uvádzaniu jednostranných názorov, myšlienok a ideí na konkrétnu tému v rámci spravodajských programov a politických programov, ktoré pri ich jednostrannosti.. zároveň môžu.. znamenať ohrozenie práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ohrozenie verejného zdravia a mravnosti.. V uvedených intenciách sú povinné orgány verejnej moci interpretovať a aplikovať obmedzenie slobody prejavu vyplývajúce z § 16 ods. 3 písm. c) zákona o vysielaní.“ Z nálezu Ústavného súdu SR vyplýva, že účelom povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajského programu a/alebo programu aktuálnej publicistiky, nie je samoučelná a mechanická vyváženosť ani samoučelná a mechanická oponentúra zo strany moderátora, ale najmä ochrana ústavných hodnôt uvedených v čl. 26 ods. 4 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), t. j. práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ohrozenie verejného zdravia a mravnosti.

V zmysle uvedeného teda účastník konania uvádza, že nie je úlohou moderátora na každé vyjadrenie hosťa poskytnúť protinázor, čo by v konečnom dôsledku viedlo k falošnej, resp. mechanickej vyváženosti, ktorá nie je v súlade s požiadavkou objektivity daného programu. Pri hodnotení dodržiavania povinností vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky v súlade s § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., je potrebné hodnotiť komplexne celý odvysielaný program a jeho celkovú vyváženosť. V danom prípade teda nestačí, aby sa správny orgán pri svojom hodnotení zameral len na niektoré z vyjadrení hosťa, ktoré odznali v odvysielanom programe a opomenul jeho celkový kontext a vyznenie.

V tejto súvislosti účastník konania poukazuje na právny názor Ústavného súdu SR, obsiahnutý v náleze II. ÚS 307/2014 bod 76, podľa ktorého občania nie sú šedá masa, rozhodovanie a utváranie názorov ľudí nie je závislé od jednej spravodajskej relácie a v nej odprezentovaných názorov alebo jednej

krátkej správ, či jednej politicko-publicistickej diskusie. Témam, na ktoré poukazuje Rada v oznámení o začatí správneho konania, venoval účastník konania pozornosť nielen v rámci samotnej programovej služby Rádio Slovensko, ale na všetkých svojich programových službách, tak rozhlasových, ako aj televíznych, v rámci svojich spravodajských programov, ako aj programov aktuálnej publicistiky.

Účastník konania si ďalej dovoľil poukázať na skutočnosť, že vyššie uvedené rozhodnutie Ústavného súdu sa v náleze sp. zn.: II. ÚS 307/2014 zaoberalo aj otázkou legitímneho cieľa, ktorého ochranu Rada zabezpečuje sankcionovaním vysielateľov za porušenie povinnosti obsiahnutej v ustanovení § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. (pozn. predtým povinnosť podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách).

S poukazom na uvedený právny názor Ústavného súdu SR, účastník konania zdôraznil, že požiadavka na objektívne a nestranné informovanie podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. sa považuje za prípustné (zákonné) obmedzenie slobody prejavu vysielateľa len za splnenia podmienky, že v danom konkrétnom prípade ide o obmedzenie, ktorým sa chránia práva a slobody iných, bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejné zdravie alebo mravnosť.

Záverom svojho vyjadrenia účastník konania uviedol, že mu nie je zrejmé, s ktorým z uvedených kvalifikovaných vyššie uvedených záujmov by mala kolidovať účastníkom konania uplatnená sloboda.

Na základe uvedených skutočností má účastník konania za to, že odvysielaním predmetného programu nedošlo ku kolízii s konkrétnym verejným záujmom, ktorý by umožňoval obmedziť slobodu prejavu vysielateľa v zmysle čl. 26 ods. 4 Ústavy SR alebo čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorého ochrana by si vyžadovala intervenciu zo strany štátu, resp. Rady v podobe rozhodnutia o porušení § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Podľa účastníka konania odvysielaním predmetného programu nedošlo k porušeniu povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky uvedenej v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., preto navrhuje, aby Rada správne konanie č. 0080/SKO/2025 vedené voči vysielateľovi Slovenská televízia a rozhlas vo veci možného porušenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov zastavila, pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

* * *

Všeobecné východiská posudzovania objektivity, nestrannosti a vyváženosti spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky:

Na úvod možno konštatovať, že účelom povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je zabezpečenie možnosti pre recipientov (divákov, poslucháčov), aby si mohli slobodne vytvoriť na predmetnú tému názor na základe pluralitných a rozmanitých, resp. rôznorodých informácií.

Za hlavné kritériá objektivity sa vo všeobecnosti považujú: relevancia, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia.

V predmetnom prípade bolo potrebné posúdiť, či boli v programe v náležitej miere dodržané kritériá, resp. požiadavky **vyváženosti, nestrannosti, rôznorodosti a osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva.**

Pri posudzovaní objektívnosti a nestrannosti, resp. vyváženosti odvysielaného programu a otázky, či vysielateľ zabezpečil dostatočnú vyváženosť programu, je vždy potrebné zohľadniť **účel zákonnej povinnosti objektívnosti a nestrannosti**.

O účele zákonnej povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programu Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 307/2014 zo dňa 18. decembra 2014 uviedol, že „*týmto zákonným obmedzením slobody prejavu ... sa má predchádzať šíreniu a uvádzaniu jednostranných názorov, myšlienok a ideí na konkrétnu tému v rámci spravodajských programov a politicko-publicistických programov, ktoré pri ich jednostrannosti ... zároveň môžu ... znamenať ohrozenie práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ohrozenie verejného zdravia a mravnosti. (...) In concreto môže ísť napríklad o šírenie a uvádzanie jednostranných názorov, myšlienok alebo ideí úmyselne popierajúcich ľudské práva a slobody, popierajúce alebo schvaľujúce holokaust, zločiny politických režimov, podporujúcich náboženský extrémizmus a terorizmus, podporujúcich výlučne jednu politickú stranu, hnutie či skupinu s cieľom poškodiť na právach názorových a politických oponentov v rámci demokratického politického súboja v podmienkach reprezentatívnej demokracie, podporujúcich totalitné štátne zriadenie alebo propagandu politických režimov založených na fašistickej, komunistickej alebo obdobnej ideológii, podporujúcich národnú, rasovú alebo etnickú nenávisť a pod. V uvedených intenciách sú povinné orgány verejnej moci interpretovať a aplikovať obmedzenie slobody prejavu vyplývajúce z § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní.*“

Pri výklade obsahu a rozsahu povinnosti zabezpečiť objektivitu, nestrannosť a vyváženosť programov (a tiež pri posudzovaní, či vysielateľ, resp. moderátor zabezpečil dostatočnú vyváženosť programu) je vždy potrebné zohľadniť aj čl. 31 Ústavy SR, ktorý znie: „*Zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.*“

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžo 33/2013 zo dňa 3. 6. 2014 účelom ustanovenia o povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov „*...je vytvorenie priestoru pre diskusiu o otázkach, ktoré sú predmetom verejného záujmu, pri súčasnom zamedzení zneužitia vysielacieho času v spravodajských a politicko-publicistických programoch na prezentovanie jednostranne zameraných informácií. Je zrejmé, že mediálna prezentácia názorov len jednej názorovej skupiny je v demokratickej spoločnosti nežiaducim javom, čo vyplýva aj z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva.*“

Z judikatúry súdov možno tiež vyvodiť, že jedným z účelov zákonnej povinnosti objektívnosti a nestrannosti je aj ochrana férovej a slobodnej súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti (nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 307/2014), „*ochrana efektívneho fungovania politickej demokracie*“ (rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 7 As 23/2010–79) a „*ochrana nevyhnutných požiadaviek na vedenie informovanej, demokratickej diskusie o veciach verejného záujmu*“ (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 4035/14).

Povinnosť vysielateľa odvysielateľ rôznorodé politické názory možno vyvodiť aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *Manole a iní v. Moldavsko* (rozhodnutie zo 17. 9. 2009) uviedol, že štát má povinnosť zabezpečiť, aby „*verejnosť mala prostredníctvom televízie a rozhlasu prístup k nestranným a presným informáciám a ku škále názorov a komentárov, odrážajúcich okrem iného rôznorodosť politických názorov v krajine*“.

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *NIT S.R.L. v. Moldavsko* (rozhodnutie Veľkej komory z 5. 4. 2022) uviedol, že „*ako sa uvádza v odporúčaní Výboru ministrov CM/Rec (2007)2 o pluralite médií a rozmanitosti mediálneho obsahu...*, „*pluralizmus informácií a rozmanitosť mediálneho obsahu nebudú automaticky zaručené znásobením prostriedkov komunikácie ponúkaných verejnosti*“. *Vyžaduje sa zaručenie rozmanitosti celkového obsahu programu, čo najviac odrážajúceho rôznorodosť názorov, s ktorými sa možno stretnúť v spoločnosti, na ktorú sú programy zamerané.*“

Z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva *NIT S.R.L. v. Moldavsko, ATV Zrt v. Maďarsko a Animal Defenders International v. Spojené kráľovstvo* možno vyvodiť, že účelom povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky je ochrana práva verejnosti na prístup k dôveryhodným, nestranným, rozmanitým a vyváženým informáciám o veciach verejného záujmu, resp. ochrana práva verejnosti byť objektívne a nestranne informovaný o veciach verejného záujmu a o spoločensky relevantných témach, pričom toto právo možno podradiť pod „*práva iných*“ v zmysle čl. 26 ods. 4 Ústavy SR a čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že jedným z účelov zákonnej povinnosti objektivitu a nestrannosti v spravodajských programoch a programoch aktuálnej publicistiky je aj snaha o zachovanie spoločného verejného priestoru pre výmenu názorov na politiku, verejné dianie, správu vecí verejných a záležitosti verejného záujmu, kde by malo zaznieť viacero relevantných názorov a argumentov, aby si diváci alebo poslucháči mohli vytvoriť názor na základe rozmanitých, pluralitných a rôznorodých informácií. Účelom povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je teda aj zabezpečenie možnosti pre recipientov (divákov, poslucháčov), **aby si mohli na predmetnú otázku vytvoriť názor na základe rozmanitých, pluralitných, resp. rôznorodých informácií.**

Z judikatúry súdov však tiež vyplýva, že požiadavky vyváženosti a rôznorodosti nemožno uplatňovať mechanicky, ale uplatnenie týchto požiadaviek sa vždy musí prispôbiť špecifickým okolnostiam konkrétneho prípadu, napr. téme programu alebo typu programu. Najvyšší súd SR vo vyššie citovanom rozsudku sp. zn. 3 Sžo 33/2013 uviedol: „*Pojmy objektivita a nestrannosť sú pružnými právnymi pojmami, ktoré nie je možné presne právne definovať, ich obsah sa môže meniť, býva podmienený okolnosťami prípadu, na ktorý sa aplikuje právna norma. Tieto pojmy nie je možné explicitne definovať pre otvorený okruh prípadov, keďže jednotlivé informácie a vyjadrenia je nutné vnímať v kontexte ich použitia, a to aj s prihliadnutím na osoby, ktoré dostanú v konkrétnom príspevku priestor na vyjadrenie.*“

Potrebná miera naplnenia jednotlivých kritérií objektivitu teda vždy závisí **od okolností konkrétneho prípadu** a pri jej posudzovaní je tiež potrebné zohľadniť aj na jednej strane právo na slobodu prejavu vysielateľa a právo verejnosti na informácie a na druhej strane potrebu ochrany ústavných a verejných záujmov vo vysielaní. Posudzovanie objektivitu, nestrannosti (a teda aj vyváženosti) programov je však rozhodovaním správneho orgánu a aplikáciou zákonnej právnej normy a preto je potrebné **všetky prípady, ktoré sú rovnaké alebo podobné v podstatných (relevantných) okolnostiach, posudzovať rovnako**, a naplniť tak požiadavku konzistentnosti, právnej istoty, predvídateľnosti rozhodovania a princíp rovnosti všetkých účastníkov konania pred zákonom. Podľa § 3 ods. 5 druhá veta zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní „*Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.*“ Skutočnosť, že posudzovanie objektivitu je vždy závislé od konkrétnych okolností prípadu teda neznamena, že každý prípad možno posudzovať izolovane a bez zohľadnenia toho, ako sa posudzujú iné prípady, v ktorých existujú rovnaké alebo podobné podstatné (relevantné) okolnosti. Aj podľa právnej vedy každý účastník argumentácie „*môže presadzovať len také hodnotové rozhodnutie alebo rozhodnutie o povinnosti v danom prípade, ktoré je rozhodnuté presadzovať rovnako vo všetkých prípadoch, ktoré sa podobajú tomuto prípadu vo všetkých relevantných aspektoch*“ (Alexy, R.: *Theory of Legal Argumentation. The Theory of Rational Discourse as Theory of Legal Justification*. Oxford University Press, 2010, s. 190; Franko, P.: *Právnický diskurz a právna argumentácia*. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 25).

Vzhľadom na absenciu judikatúry slovenských súdov, ktorá by sa špecificky a detailne zaoberala predmetnou problematikou je možné v rámci komparatívnej právnej argumentácie poukázať aj na rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho správneho súdu ČR. Tieto interpretujú podobnú právnu úpravu, resp. zákonnú požiadavku „objektivitu a vyváženosti“ spravodajských a politicko-

publicistických programov zakotvenú v českom právnom poriadku. Relevancia použitia judikatúry českých súdov je okrem obdobnej právnej úpravy podporená aj skutočnosťou, že sa ide o členský štát EU. V harmonizovaných oblastiach je judikatúra iných členských štátov EU v použiteľná ako návod pre rozhodovanie v podobnej veci. V neposlednom rade zohráva rolu aj podobnosť právnej kultúry a jazyková blízkosť.

Porovnaniu požiadavky vyvážení programov spravodajstva a programov politickej publicistiky (ktoré sú obdobou programov aktuálnej publicistiky) sa podrobne venoval rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 7 As 36/2012-24 zo dňa 3. 4. 2012, v ktorom súd uviedol: „K pojmům zpravodajství a publicistika, jakož i objektivita a vyváženost, se podrobněji vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 26. 5. 2010, č. j. 3 As 6/2010 - 71. Vyšel především z žurnalistické doktríny (...), podle níž **je úkolem zpravodajství pohotově přinášet věcnou informaci o aktuální události, kdežto účelem publicistických sdělení je informace komentovat a hodnotit, své adresáty pak získávat, přesvědčovat a vybízet.** Smyslem zpravodajství je tedy výlučně veřejnost nezaujatě informovat, teprve **cílem publicistiky je veřejné mínění ovlivňovat.** Objektivita je základním požadavkem kladeným na zpravodajství, které se pokouší věcně, nestranně a nemanipulativně oddělit zprávu od komentáře. Ústřední charakteristikou takového postupu je ověřování pravdivosti výpovědi. Pojem objektivita tedy v sobě zahrnuje správnost (přesnost), transparentnost (uvádění pramenů) a věcnost (absence vlastních hodnocení). Nevyvážeností je pak skrytá forma stranickosti, kdy jsou v určité kontroverzní situaci některé názory potlačovány ve prospěch názorů jiných. Zásada vyvážení tak spočívá v požadavku na rovnoměrné zastoupení politických alternativ, co do rozsahu a úpravy zpravodajství. **Důraz na důsledné dodržování zásad objektivit a vyvážení bude u zpravodajství o poznání větší, než v případě pořadů publicistických. Minimálně aspekt věcnosti se pak v publicistice z povahy věci neuplatní vůbec. Míra tolerance vůči případným prohrškům proti zákonem postulovaným zásadám objektivit a vyvážení bude různá v závislosti na tom, půjde-li o pořad publicistický či o zpravodajskou relaci.** (...) Vzhledem k tomu, že zásada objektivit byla v daném případě porušena v pořadu zpravodajském, lze takové pochybení dle názoru Nejvyššího správního soudu hodnotit jako **relativně závažnější, než stalo-li by se tak v pořadu politicko-publicistickém.**“

Najvyšší správny súd Českej republiky v rozsudku č. k. 10 As 100/2020-35 zo dňa 30. 9. 2020 uviedol: „**Smyslem zákonného rozlišení pořadů zpravodajských a pořadů publicistických je umožnit divákům učinit si vlastní názor na co nejobjektivněji prezentovaná fakta** (u pořadů čistě zpravodajského charakteru, kde by provozovatel vysílání neměl divákům podsouvat žádné hodnotící soudy) na straně jedné, a **poslechnout si nezřídka originální a kontroverzní názory a hodnotící soudy v publicistických pořadech** na straně druhé. Jak již Nejvyšší správní soud řekl, úkolem „zpravodajství je „pohotově přinášet věcnou informaci o aktuální události“, přičemž by tato neměla obsahovat jakékoli emotivní výrazy, vulgarismy, slangová či argotická vyjádření, **účelem publicistických sdělení je informace komentovat a hodnotit, své adresáty pak „získávat, přesvědčovat a vybízet“, k čemuž jsou oprávněna využívat obrazných a expresivních vyjádření tak říkajíc dle libosti**“ [rozsudek ze dne 26. 5. 2010, č. j. 3 As 6/2010-71, zde ve vztahu k TV Nova , část V.a)].“

Možno tiež podotknúť, že Najvyšší správny súd Českej republiky v rozsudku č. k. 7 As 23/2010-73 zo dňa 5. 5. 2010 uviedol, že v rámci politicko-publicistických programov (v zmysle slovenskej právnej úpravy ide o programy aktuálnej publicistiky) „...nutno vzít v úvahu, že ust. § 31 odst. 3 zákona o vysílání vyžaduje ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech dodržení zásad objektivit a vyvážení. **U publicistických pořadů toto pravidlo nelze vykládat jako příkaz, aby v nich zaznívaly toliko bezbarvé, opatrné a hyperkorektní názory.** Naopak, zejména proto, že sám zákonodárce zdůrazňuje, že zákaz jednostranného zvýhodňování se má vztahovat na celek vysílaného programu, nutno uvedené ustanovení vykládat v jeho materiálním obsahu, tedy jako **pokyn organizovat vysílání publicistických pořadů tak, aby jednotlivé pořady byly často angažované, kritické a názorově vyhraněné, samozřejmě vždy při zachování objektivit a pravdivosti sdělení o faktech, avšak ve svém celku vytvářely pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskusi o společensky relevantních tématech.**“

V rámci komparatívnej právnej argumentácie a pre porovnanie možno uviesť aj **štandardy britského mediálneho regulátora Ofcom** (Vysielací kódex Ofcomu), ktoré sa týkajú „**náležitej nestrannosti**“ (*due impartiality*) **spravodajských a publicistických programov** (tieto štandardy sú dostupné na <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/2025/guidance-notes-section-five-17-march-2025.pdf?v=392773>). „Náležitá nestrannosť“ (*due impartiality*), ktorá musí byť podľa Vysielacieho kódexu Ofcomu dodržaná v spravodajských a publicistických programoch, „*neznamená, že každému názoru musí byť venovaný rovnaký časový priestor alebo že každý argument a každý aspekt každého argumentu musí byť zastúpený.*“ Britský regulátor vo svojom kódexe uvádza, že prístup k „náležitej nestrannosti“ sa môže líšiť v závislosti od kontextu, povahy témy, typu programu a kanálu, pravdepodobného očakávania divákov atď. Podľa usmernenia 1.41 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Zachovanie náležitej nestrannosti si nevyžaduje aby vysielateľ zaradil každý argument na určitú tému alebo aby v každom prípade poskytol priamo protichodný argument k argumentu prezentovanému v programe.*“ Podľa usmernenia 1.42 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Aby sa zachovala náležitá nestrannosť, nie vždy je potrebné prezentovať opačný názor, ktorý je v rozpore s názormi väčšiny alebo v rozpore s preukázanou skutočnosťou. Či bola alebo nebola zachovaná náležitá nestrannosť, bude tiež závisieť od celého radu ďalších faktorov, ako sú: povaha programu, prezentácia argumentov programu; transparentnosť jeho agendy, publikum, ktorému je určený a očakávania divákov.*“ Odborná literatúra uvádza, že „náležitá nestrannosť“ uplatňovaná vo Veľkej Británii znamená stupeň nestrannosti primeraný danému problému (McNair, B.: Sociologie žurnalistiky. Praha: Portál, 2004. s. 73).

Podľa usmernenia 1.43 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*...vysielanie veľmi kritických komentárov týkajúcich sa napríklad politiky a činnosti niektorého štátu alebo inštitúcie nie je samo osebe porušením náležitej nestrannosti. V skutočnosti je nevyhnutné, aby programy týkajúce sa aktuálnych udalostí [current affairs programmes] boli schopné skúmať a preverovať problémy a zaujať stanovisko, aj keď je veľmi kritické. Vysielateľ však musí zachovať primeranú a vhodnú úroveň nestrannosti pri prezentácii záležitostí politického sporu [matters of politically controversy]. V závislosti od špecifik danej problematiky môže byť v záujme splnenia požiadaviek na náležitú nestrannosť potrebné, aby sa odvysielali alternatívne názory [that alternative viewpoints are broadcast].*“

Podľa usmernenia 1.45 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Náležitá nestrannosť nebude zachovaná len tým, že sa ľudom alebo inštitúciám, ktoré by mohli reprezentovať alternatívne názory (napríklad zástupcom zahraničnej vlády), ponúkne možnosť zúčastniť sa v programoch a títo ju odmietnu. Ak vysielateľ nemôže získať napríklad rozhovor alebo vyjadrenie, v ktorom by sa prezentoval určitý názor na záležitosť politického sporu alebo priemyselnú kontroverznú záležitosť alebo záležitosť aktuálnej verejnej politiky, potom musí nájsť iné spôsoby, ako zabezpečiť zachovanie náležitej nestrannosti.*“

Podľa usmernenia 1.46 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Je vecou redakčného rozhodnutia vysielateľa, ako si zabezpečí náležitú nestrannosť. Ak sa programy zaoberajú napríklad kontroverznými politickými otázkami a ak nie sú ľahko dostupné alternatívne názory (napríklad politik alebo politická organizácia odmietne poskytnúť rozhovor alebo komentár), existuje celý rad redakčných techník na zachovanie náležitej nestrannosti, ktoré by mohli vysielatelia použiť. Napríklad*

- *moderátori by mohli kritickejšie spochybňovať alternatívne názory vyjadrené napríklad hosťami programu alebo členmi obecnstva, aby sa zabezpečilo, že účastníci programu nebudú môcť presadzovať svoje názory spôsobom, ktorý by mohol ohroziť požiadavku náležitej nestrannosti;*
- *ak respondent vyjadruje určitý názor, moderátori/prezentátori by mohli odzrkadliť alternatívne názory prostredníctvom otázok, ktoré kladú respondentovi;*
- *alternatívne názory by mohli byť v rámci programu zhrnuté, a to s náležitou objektivitou a v kontexte;*
- *mať k dispozícii respondentov, ktorí by mohli vyjadriť alternatívne názory, alebo*
- *ak nie je možné získať alternatívne názory od konkrétnych inštitúcií, vlád alebo jednotlivcov, vysielatelia by sa mohli odvolávať na verejné vyhlásenia takýchto inštitúcií, vlád alebo*

jednotlivcov, alebo by takéto názory mohli byť vyjadrené napríklad prostredníctvom otázok moderátorov pre respondentov.“

Pre spravodajské a publicistické programy, ktoré sa zaoberajú záležitosťami **závažných politických** a priemyselných **sporov** a **závažnými záležitosťami súvisiacimi s aktuálnou verejnou politikou** („*matters of major political or industrial controversy and major matters relating to current public policy*“) však Vysielací kódex Ofcomu stanovuje **sprísnené** požiadavky.

Podľa pravidiel 5.12 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Pri zaoberaní sa záležitosťami **závažných politických** a priemyselných **sporov** a **závažnými záležitosťami súvisiacimi s aktuálnou verejnou politikou** musí byť **zahrnutá a náležite zohľadnená primerane široká škála významných názorov** [an appropriately wide range of significant views], a to v každom programe [in each programme] alebo v jasne prepojených a včas uvedených programoch [in clearly linked and timely programmes].“*

Podľa usmernenia 1.61 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*Pravidlo 5.12 jasne stanovuje, že ak ide o závažné politické alebo priemyselné spory a závažné otázky týkajúce sa aktuálnej verejnej politiky, potom, po prvé, musí byť do programu zaradená **primerane široká škála významných názorov** (alebo do jasne prepojených a včas uvedených programov) a po druhé, **takýmto názorom sa musí venovať náležitá pozornosť**.“* Podľa usmernenia 1.64 Vysielacieho kódexu Ofcomu „*...ak alternatívne pohľady na tieto otázky nie sú rýchlo dostupné [not readily available], vysielatelia môžu zvážiť použitie jednej alebo viacerých redakčných techník uvedených v bode 1.22.“*, pričom v bode 1.22 sa uvádza: „*Medzi redakčné techniky na zachovanie náležitej nestrannosti by mohli patriť napríklad: - hľadanie alternatívnych pohľadov z rôznych zdrojov; - objektívne a kontextuálne zhrnutie alternatívnych pohľadov, napr. prostredníctvom respondentov vyjadrujúcich alternatívne pohľady; - primerane časté a zreteľné upozorňovanie na to, že vysielateľ hľadal alternatívne pohľady u konkrétnych jednotlivcov alebo organizácií; - a/alebo zabezpečenie, aby názory vyjadrené v spravodajskom príspevku boli kriticky spochybnené moderátormi a reportérmi v rámci programov.*“

Obdobné princípy uplatnila Rada v rozhodnutí č. RL/30/2024 zo dňa 3. 7. 2024, ktoré sa týkalo posudzovania vyváženosti spravodajského programu. Z rozhodnutia Rady č. RL/30/2024 vyplýva, že vyváženosť spravodajstva spočíva aj **v požiadavke vyváženého zastúpenia relevantných politických pohľadov**, pričom dôraz na vyvážené zastúpenie relevantných politických pohľadov je v prípade spravodajských programov väčší ako v prípade programov aktuálnej publicistiky. Možno totiž konštatovať, že spravodajské programy majú pre svoju povahu, z dôvodu, že diváci od spravodajstva spravidla očakávajú objektívne a nestranné informácie a viac sa na informácie odvysielané v spravodajstve spoliehajú, väčší vplyv na formovanie demokratickej diskusie a verejnej mienky v porovnaní s programami aktuálnej publicistiky. Rada v rozhodnutí č. RL/30/2024 výslovne uviedla: „*Z účelu požiadavky vyváženosti možno v špecifických okolnostiach predmetného prípadu vyvodiť, že **väčší dôraz na vyváženosť spravodajského programu musí byť uplatnený vtedy, keď má téma spravodajského príspevku výraznejší vplyv na formovanie demokratickej diskusie a verejnej mienky, a teda aj na fungovanie štátu**. To platí napríklad v prípade, ak je témou spravodajského príspevku závažný politický spor, pretože názory divákov alebo poslucháčov na závažné politické spory sa následne odrážajú aj vo voľbách a formujú fungovanie a podobu štátu. V prípade, ak je témou spravodajského príspevku závažný politický spor, existuje verejný záujem na tom, aby si diváci (a prípadní voliči) mohli urobiť názor na základe pluralitných a rôznorodých informácií odvysielaných v tomto spravodajskom príspevku. To znamená, že by sa z konkrétneho spravodajského príspevku diváci mali **dozvedieť o významných a relevantných názoroch oboch alebo všetkých relevantných strán závažného politického sporu**. Zároveň, ak je témou spravodajského príspevku závažný politický spor, nemala by v spravodajskom príspevku byť zvýhodnená ani znevýhodnená žiadna strana tohto sporu, a teda v prípade závažného politického sporu medzi vládnu koalíciou a opozíciou by v spravodajskom príspevku mal dostať priestor na vyjadrenie predstaviteľ vládnej koalície aj predstaviteľ opozície.*“ **Tieto princípy možno analogicky vzťahovať aj na programy aktuálnej publicistiky**, ktorých témou sú závažné politické spory, a to pri rešpektovaní väčšej miery redakčnej

slobody, väčšej miery slobody prejavu a teda aj väčšej miery tolerance, ktoré prináležia programom aktuálnej publicistiky v porovnaní so spravodajskými programami.

V rámci komparatívnej argumentácie a pre porovnanie možno tiež uviesť, že podľa bodu 14.6 **írskeho Kódexu mediálnych služieb pre vysielacie služby** (Kódex férovosti, objektívnosti a nestrannosti v spravodajstve a programoch aktuálnej publicistiky), vydaného írskym mediálnym regulátorom na základe írskeho zákona o vysielaní, **„Dôležitou súčasťou úlohy moderátora programu, ktorého obsahom sú aktuálne udalosti [current affairs programme], je zabezpečiť, aby publikum malo prístup k širokej škále názorov na tému programu alebo príspevku, a prispieť k vyjadreniu názorov účastníkov programu [to facilitate the expression of contributors' opinions] - niekedy aj formou dôrazného kladení otázok [forceful questioning], a odzrkadľovať názory tých, ktorí sa nemôžu zúčastniť alebo sa rozhodli nezúčastniť na obsahu programu. Vzhľadom na to moderátor a/alebo reportér v programe, ktorého obsahom sú aktuálne udalosti, nesmie vyjadrovať svoje vlastné názory na záležitosti, ktoré sú buď predmetom verejnej kontroverzie [views on matters that are either of public controversy], alebo sú predmetom aktuálnej verejnej diskusie, a to tak, že sa obhajuje stranícky postoj [or the subject of current public debate such that a partisan position is advocated].“** (dostupné na <https://www.cnam.ie/app/uploads/2024/12/Code-of-Fairness-Objectivity-Impartiality-December-2024.pdf>).

Treba zohľadniť aj skutočnosť, že **požiadavka vyváženej programu neznamena „mechanickú“ vyváženosť**, v zmysle ktorej by museli dostať úplne rovnaký priestor zástancovia dvoch veľmi vyhranených a protichodných, resp. polaritných názorov, pretože vynucovanie takejto „mechanickej“ vyváženej by bolo založené na mylnom predpoklade, že „pravda je uprostred“, čo by v konečnom dôsledku **mohlo viesť k skresleniu objektívneho obrazu reality alebo k podpore pozícií, ktoré sú v rozpore s ústavnými alebo všeobecne uznávanými hodnotami** (napr. k podpore porušovania ľudských práv, k podpore diktátorských a nedemokratických režimov alebo vojenskej agresie atď.). Snaha niektorých médií o mechanickú vyváženosť, ktorá sa prejavuje takým spôsobom, že sa mechanicky poskytne rovnaký priestor na vyjadrenie dvom veľmi vyhraneným a protichodným pohľadom, pričom sa neprihliada na relevanciu jednotlivých názorov alebo na všeobecne uznávané hodnoty, býva často predmetom kritiky v odbornej literatúre (napr. McQuail, D.: Žurnalistika a spoločnosť. Praha: Karolinum, 2016, s. 117; Křeček J. a kol.: Vyváženost ve vysílání. Praha: Grada, 2022, s. 26–27; Remišová, A.: Etika médií. Bratislava: Kalligram, 2010, s. 210). Odborná literatúra k problému mechanickej vyváženej tiež uvádza: **„Vyloučit je nutno mechanickou aplikací vyváženosti a počítání konkrétního času věnovaného každé ze zainteresovaných stran, což judikatura přesvědčivě potvrzuje. Podobně na její chápání nahlíží také mediálně-vědný diskurz.“** (Škop, M. – Waschková Císařová, L.: Objektivita a vyváženost v rozhlasovém a televizním vysílání: nepochopený mýtus rovnosti všech hlasů. Právník 5/2023, s. 392).

Na bližšie objasnenie pojmu mechanickej vyváženej treba uviesť, že z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 307/2014 vyplýva, že účelom povinnosti objektivity nie je samoučelná a mechanická vyváženosť, ale účelom povinnosti objektivity je **ochrana ústavných hodnôt** uvedených v čl. 26 ods. 4 Ústavy SR – t. j. práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, verejného zdravia a mravnosti. Z účelu zákonnej povinnosti objektivity a z jej naviazanosti na vyššie uvedené ústavné hodnoty vyplýva, že rozhodovacia činnosť Rady pri posudzovaní objektivity programov nemôže vychádzať iba z mechanickej aplikácie vyváženej, ale musí dbať na ochranu všetkých týchto ústavných hodnôt súčasne. Týmto hodnotami, ktoré je Rada povinná pri svojom rozhodovaní chrániť, je teda nielen právo verejnosti na prístup k dôveryhodným, nestranným, rozmanitým a vyváženým informáciám o veciach verejného záujmu, resp. právo verejnosti byť objektívne a nestranne informovaná o veciach verejného záujmu a spoločensky relevantných témach (ktoré možno podradiť pod „práva iných“ v čl. 26 ods. 4 Ústavy SR), ale aj iné práva a slobody (napr. osobnostné práva – právo na ochranu dobrej povesti a právo na rešpektovanie súkromného života) a iné ústavné hodnoty ako bezpečnosť štátu (vrátane informačnej bezpečnosti štátu), verejný poriadok (napr. ochrana spoločenských skupín pred nenávisťnými prejavmi), verejné zdravie a mravnosť. Povinnosť vysielateľa

chrániť aj tieto iné ústavné hodnoty má teda vplyv na to, aký spôsob a aká miera vyváženosti programu inými názormi alebo stanoviskami bude vyžadovaná pri posudzovaní konkrétneho programu.

Podľa odbornej literatúry z oblasti teórie žurnalistiky, pojem „objektivita“ *„môže znamenať protikladné pojmy, ako napríklad presnosť a vyváženosť. Ak je správa presná, potom nemusí byť vyvážená; a ak je vyvážená (medzi rôznymi konkurenčnými názormi), potom nemusí byť presná.“* (Hearns-Branaman, J: Journalism and the Philosophy of Truth. Beyond Objectivity and Balance. Routledge, 2016). Presnosť, resp. pravdivosť na jednej strane a vyváženosť na druhej strane sa teda môžu navzájom aj vylučovať. **Pri nesporných či preukázaných faktoch alebo pri takých faktoch, na ktorých je široký vedecký konsenzus, musí preto byť dôraz na pravdivosti a presnosti, a nie na vyváženosti.** Vyvažovanie preukázaného faktu, alebo faktu, na ktorom je široký vedecký konsenzus, by totiž znamenalo skresľovanie reality alebo relativizáciu pravdy, čo by bolo v priamom rozpore s požiadavkou objektivity. **Ak sú však prezentované kontroverzné alebo doposiaľ nepreukázané fakty, vtedy treba klásť dôraz skôr na vyváženosť.**

Pri posudzovaní vyváženosti programu je potrebné posúdiť aj otázku, či bol v programe daný priestor názorom, ktoré sú vo vzťahu ku konkrétnej téme programu významné a relevantné. Odborná literatúra k rozhodovaniu novinárov o tom, akým názorom alebo pohľadom dajú priestor, uvádza: *„Nestrannosť je do značnej miery spôsob myslenia. Je to spôsob myslenia, ktorý: sa snaží hľadať fakty a názory relevantné pre konkrétny príbeh, a to bez predsudkov alebo predpojatosti; zhromažďuje fakty a názory, ktoré účastníci príbehu považujú za dôležité a relevantné; zvažuje a posudzuje tieto fakty a názory, aby bez zaujatosti alebo predsudkov dospel k úsudku o tom, kde leží hlavná os [ťažisko, hlavná línia] diskusie a ktoré sú dôležité argumenty na tejto osi.“* (Marsh, K.: Issues of Impartiality in News and Current Affairs – Some Practical Considerations, s. 219. In: Barkho, L.: From Theory to Practice. How to Assess and Apply Impartiality in News and Current Affairs. Intellect - The University of Chicago Press, 2013).

Rada sa už opakovane zaoberala požiadavkou zachovania objektivity a nestrannosti v prípade, ak je obsahom programu politická diskusia len s jedným politickým predstaviteľom, resp. len s politickými predstaviteľmi iba jedného politického prúdu, resp. tábora. Prítomnosť iba jedného hosťa v diskusii, a teda absencia oponenta, nemusí nevyhnutne znamenať rozpor s požiadavkami objektivnosti a nestrannosti, avšak v takom prípade sú **zvýšené nároky na aktivitu moderátora**. Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že najmä v prípade, ak je hosťom programu zástupca len jedného politického prúdu, je práve úlohou moderátora kladením vyvažujúcich otázok a prezentovaním názorov, pohľadov a argumentov druhej strany zabezpečiť objektivitu a nestrannosť, a teda aj vyváženosť predmetného programu. Podľa možností by mal moderátor konfrontovať jednotlivé kritické tvrdenia hosťa s názormi a argumentmi druhej strany. V prípade potreby (napríklad v prípade kontroverzných skutkových tvrdení, ktoré nie sú verejne známe, na ktorých pravdivosti neexistuje všeobecný konsenzus a ktoré sa negatívne dotýkajú práv, napr. dobrej povesti inej osoby) je úlohou moderátora upozorniť diskutujúceho na neprítomnosť dotknutej strany a jej nemožnosť brániť sa. Rada tiež vo svojich rozhodnutiach uvádza, že je potrebné, aby vysielateľ zabezpečil názorovú pluralitu tak, aby si recipient mohol vytvoriť na predmetnú tému názor na základe pluralitných a rozmanitých informácií a ponúknuť mu za týmto účelom viaceré relevantné pohľady, názory alebo informácie. Vysielateľ je povinný túto pluralitu a rozmanitosť **zabezpečiť aj prostredníctvom otázok alebo reakcií moderátora programu**. Vyššie uvedené princípy **možno aplikovať aj na diskusie s hosťami, ktorí nie sú politikmi, ale ovplyvňujú verejnú mienku a následne aj politickú súťaž.**

Požiadavka na prácu moderátora pri zabezpečovaní plurality názorov v programe vychádza aj z judikatúry Najvyššieho súdu SR, ktorý v rozsudku z 29. mája 2012, sp. zn. 4 Sžo 13/2012 konštatoval: *„Úloha moderátora je v predmetnom programe nepochybne dôležitá pri usmerňovaní samotného priebehu diskusie a v prípade potreby je jeho úlohou upozorniť diskutujúcich na neprítomnosť diskusiou dotknutej osoby a jej nemožnosť brániť sa. Rovnako by mal konfrontovať jednotlivé tvrdenia hostí vyznievajúce kriticky s názormi a argumentmi druhej strany. ...“*

Nie je v právomoci Rady presne stanoviť, akým konkrétnym spôsobom má moderátor programu v konkrétnych situáciách reagovať. Vo všeobecnosti však možno konštatovať, že **moderátor môže reagovať napríklad** uvedením iných relevantných názorov, pohľadov alebo relevantných protiargumentov, resp. prostredníctvom upozornenia na to, že na konkrétnu tému existuje aj iný relevantný pohľad, prezentovaním stanoviska dotknutých osôb alebo upozornením, že dotknuté osoby sú neprítomné a nemôžu sa brániť, spresňovaním uvádzaných informácií, upozornením na prílišnú paušálnosť tvrdení hosta, kladením vyjasňujúcich alebo doplňujúcich otázok, ktoré by vyzývali hosta programu, aby svoje vyjadrenia bližšie vysvetlil, alebo otázok, z ktorého konkrétneho zdroja informácií alebo z akých faktov host programu vychádzal pri urobení svojich vyjadrení (faktických tvrdení alebo hodnotiacich úsudkov).

V prípade diskusných programov s jedným hosťom je najmä úlohou moderátora programu, aby svojimi otázkami a reakciami zabezpečil dodržanie požiadaviek objektívnosti, nestrannosti, názorovej vyváženosti a plurality názorov. Reakcie moderátora reagujúce na vyjadrenia resp. hodnotenia hostí programu však **nie sú jediným spôsobom, ako je možné zabezpečiť pluralitu názorov v programe**. Ak by aj moderátor hosťom programu svojimi reakciami výslovne neoponoval, resp. nekládol viac podrobnejších doplňujúcich otázok k ich vyjadreniam, to ešte automaticky neznamená, že v programe nebola zabezpečená názorová pluralita. Je vecou redakčnej slobody vysielateľa rozhodnúť o spôsobe spracovania nejakej témy. Pluralitu názorov je možné zabezpečiť aj inými spôsobmi, napríklad **odvysielaním alebo sprostredkovaním (zreprodukovaním) iných relevantných stanovísk** (napr. stanovísk politikov) v priebehu programu alebo **samotným znením otázok položených moderátorom**, ktoré v sebe zahŕňajú aj stanovisko, resp. názor druhej strany sporu, alebo sú polemizujúce či spochybňujúce voči stanovisku zastávanému hosťom programu, a teda majú vyvažujúci účinok a zabezpečujú pluralitu názorov. Keďže z vyššie citovanej judikatúry vyplýva, že pojmy objektivity a nestrannosti sú pružné a ich výklad a obsah závisí vždy od špecifických okolností konkrétneho prípadu, **aj miera povinnosti oponentúry zo strany moderátora závisí od špecifických okolností konkrétneho programu**, napr. od charakteru vyjadrení hostí programu. Prípadné oponujúce reakcie moderátora by teda nemali byť moderátorom vykonávané mechanicky, „za každú cenu“ a „v každom prípade“, t. j. napríklad vo vzťahu ku každému jednému kritickému hodnotiacemu úsudku urobenému hosťom programu. Vo všeobecnosti tiež možno konštatovať, že reakcie moderátora, ktorými moderátor oponujúcim spôsobom reaguje na prípadné sporné tvrdenia hosta programu, by nemali byť iba samoúčelné a formálne, ale mali by byť racionálne a zmysluplne konštruované, resp. formulované, a mali by aj reálne prispievať k zvýšeniu názorovej plurality.

Zo skutočnosti, že účelom povinnosti objektívnosti nie je samoúčelná a mechanická vyváženosť, ale ochrana ústavných hodnôt uvedených v čl. 26 ods. 4 Ústavy SR (t. j. práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, verejného zdravia a mravnosti) vyplýva, že otázku, či bola v predmetnom programe zabezpečená objektívnosť, nestrannosť a či bol predmetný program vyvážený, **nemožno posudzovať mechanicky iba podľa počtu kontroverzných vyjadrení** hosta programu, na ktoré moderátor programu nereagoval, resp. ktoré neboli vyvážené iným spôsobom, ale **vždy treba zohľadniť aj obsah a závažnosť konkrétnych vyjadrení**. Zohľadnenie iba počtu (kvantity) vyjadrení hosta programu, ktoré neboli vyvážené, by totiž bolo iba formálnym a mechanickým poňatím vyváženosti, avšak skutočná a účinná vyváženosť zahŕňa aj zohľadnenie obsahu a závažnosti vyjadrení hosta programu. Iba zohľadnením obsahu a závažnosti vyjadrení hosta programu a zohľadnením vplyvu týchto vyjadrení na ochranu ústavných hodnôt (a nie mechanickým spočítaním a zohľadnením kvantitatívneho pomeru „vyvážených“ a „nevyvážených“ vyjadrení hosta programu), môže dôjsť k skutočnej ochrane ústavných hodnôt a teda aj k naplneniu účelu zákonnej povinnosti objektívnosti. Možno konštatovať, že v prípade tém s mimoriadne závažným spoločenským, vnútroštátnym, medzinárodným alebo geopolitickým dopadom, môže nereagovanie moderátora programu aj na niektoré kontroverzné a jednostranné vyjadrenia, týkajúce sa týchto závažných tém, mať za dôsledok nedostatok objektívnosti a nestrannosti programu. Vyššie uvedené konštatovala aj Rada v rozhodnutiach č. ROP/3/2024 zo dňa 3. 7. 2024, č. RL/60/2023 zo dňa 20. 12. 2023, č. RL/59/2023 zo dňa 20. 12. 2023 alebo č. RZK/151/2023 a č. RZK/152/2023 zo dňa 22. 11. 2023.

Je tiež potrebné zohľadniť, že podľa § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. „*Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.*“ Práve toto ustanovenie je vyjadrením **redakčnej slobody vysielateľa**. Dramaturgia programu, výber tém, skladba hostí diskusných programov, ako aj výber moderátora spadajú plne do kompetencie vysielateľa a vedenia redakčného tímu v zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. Rada v rámci svojej rozhodovacej praxe rešpektuje danú kompetenciu vysielateľa. Z odbornej literatúry z oblasti teórie žurnalistiky a mediálnej komunikácie vyplýva, že v prípade diskusií v programoch aktuálnej publicistiky existujú rôzne štýly a prístupy k moderovaniu, resp. vedeniu diskusií (napr. Boyd, A.: Příručka pro novináře. Zpravodajství v rozhlase a televizi. Praha: Centrum nezávislé žurnalistiky, 1995, s. 72). Vysielateľ, resp. moderátor má v zmysle redakčnej slobody vysielateľa vyplývajúcej z § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. **právo zvoliť si rôzne štýly moderovania** diskusných programov, ak popri tom zabezpečí splnenie požiadavky objektivity a nestrannosti programu. Je tiež vecou redakčnej slobody vysielateľa rozhodnúť o spôsobe spracovania nejakej témy, ako aj o spôsobe zabezpečenia vyváženosti a rôznorodosti politických názorov v programe. Divákovi programu sa vždy môže javiť, že moderátor programu mohol ísť pri jednotlivých otvorených témach do väčšej hĺbky, alebo že mal svojimi reakciami viac oponovať voči vyjadreniam hostí programu, avšak odlišná predstava o spôsobe, hĺbke a dôkladnosti spracovania nejakej témy ešte automaticky neznamená, že prišlo k porušeniu zákonnej povinnosti objektívnosti.

K skutočnosti, že mediálny regulátor by nemal vystupovať v pozícii hodnotiteľa žurnalistickej kvality, resp. akéhosi odborného recenzenta úrovne žurnalistickej práce, že by nemal každý nedostatok v žurnalistickej práci automaticky považovať za porušenie zákonnej povinnosti objektivity, ale že má právomoc rozhodovať iba o otázkach, ktoré mu zveruje zákon - a teda iba o porušení zákonnej povinnosti objektivity a nestrannosti, sa v minulosti vyjadrili aj súdy. Napríklad Najvyšší správny súd Českej republiky v rozsudku č. k. 7 As 23/2010 – 73 z 5. 5. 2010, uviedol: „*Nejvyšší správní soud se shoduje se stěžovatelkou v tom, že názory vyslovené v reportáži lze v určitém úhlu pohledu považovat za intelektuálně ploché a odrážející ve společnosti převažující zjednodušené představy, které se mohou při bližším zkoumání ukázat jako nanejvýš sporné (stereotyp hamižných a mocichtivých církví, zejména pak církve katolické). Stěžovatelka [pozn.: česká Rada pro rozhlasové a televizní vysílání] však vystupovala v roli správního orgánu ukládajícího sankce, nikoli v roli odborného recenzenta či manažera příslušné redakce, kterým by jistě příslušelo hodnotit předmětnou reportáž z hlediska její kvality (tj. u názoru z hlediska jeho hloubky a promyšlenosti). Ač tedy lze jistě přemýšlet o tom, zda se reportáž dostatečně dokázala vyvarovat zaběhlých klišé, bezpochyby nebyly redakční komentáře, jež v ní zazněly, neslučitelné s demokratickými hodnotami, a apriori je nelze mít za neslučitelné s principy lidských práv. Nejednalo se ani o kritiku, která zcela postrádá věcný základ a pro kterou nelze nalézt žádné zdůvodnění.*“

Za jedno z hlavných kritérií objektívnosti sa vo všeobecnosti považuje aj „*osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva*“. Ide teda o osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu **k predmetu spravodajstva, a nie vo vzťahu k predmetu programu aktuálnej publicistiky**, kde sú názory a hodnotové postoje moderátora často nevyhnutnou a legitímnou súčasťou diskusie s hosťami programu – sú napríklad súčasťou otázok moderátora alebo reakcií moderátora na vyjadrenia hostí diskusného programu. Odborná literatúra o požiadavke neutrality formulácií a prezentácie kriticky uvádza: „*Neustále neutrální pozice není přirozená, přesvědčivá a nemusí nutně pomoci pochopení problému, nemluvě o potřebě získávat zájem a pozornost publika.*“ (McQuail, D.: Žurnalistika a společnost. Praha: Karolinum, 2016, s. 118).

* * *

Posúdenie predmetného programu a aplikácia vyššie uvedených východísk na predmetný prípad:

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 264/2022 Z. z. aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy. V predmetnom prípade išlo

o diskusiu s aktívnym politikom, ktorý vyjadroval svoje názory na aktuálnu tému, ktorá bola späť so spravodajstvom. Tento program je tak možné kvalifikovať ako program aktuálnej publicistiky.

Posudzovaný program bol odvysielaný dňa 5. 2. 2025 o cca 17:05 hod. Kancelária Rady vykonala analýzu vo vzťahu k povinnosti ustanovenej v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., podľa ktorej je vysielateľ povinný zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť programov aktuálnej publicistiky.

Program bol analyzovaný s ohľadom na kritériá objektivnosti, medzi ktoré vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia. V predmetnom prípade je potrebné zhodnotiť, či boli v posudzovanom programe splnené kritériá alebo požiadavky vyváženosti, nestrannosti, rôznorodosti a osvojenie si pozície odstupu a neutrality.

V diskusných programoch s jedným hosťom je úlohou moderátora zabezpečiť objektivnosť, nestrannosť a názorovú pluralitu najmä prostredníctvom vhodne formulovaných otázok a reakcií. Neznamená to však, že musí hosťovi relácie vždy výslovne mechanicky oponovať, resp. spochybňovať každý jeho názor. Pluralita názorov sa môže dosiahnuť aj inými spôsobmi – napríklad sprostredkovaním ďalších relevantných stanovísk počas relácie alebo položením otázok, ktoré samy o sebe obsahujú vyvažujúci prvok. Miera potreby priamej oponentúry zo strany moderátora závisí od kontextu konkrétnej relácie, najmä od charakteru vyjadrení hosta. Oponujúce reakcie by preto nemali byť mechanické alebo formálne, ale vecné, racionálne a zmysluplné, so skutočným prínosom k zabezpečeniu pluralitného charakteru vysielania. V rámci programu sa dá identifikovať niekoľko momentov, keď prezentovanie kritických a pre vec podstatných názorov hosta ostalo bez sprostredkovania argumentácie protistrany alebo položenia doplňujúcich otázok, na základe ktorých by divák dostal komplexnú informáciu. Pozri nižšie konkrétne úseky:

poslanec Tomáš Szalay: *„...ale toto vyčítam ich predstaviteľom, teda Lekárskemu odborovému združeniu a Petrovi Visolajskému osobitne, že oni namiesto toho, aby hľadali riešenie, ktoré bude výhodné pre všetkých, hľadajú iba riešenie, ktoré je výhodné pre nich samotných, to znamená, že pacient z tejto rovnice úplne vypadol a okej...”*

(...)

poslanec Tomáš Szalay: *„No tu sa neušetrí peniaze, preto nie je cieľom tohto zákona, nie je šetriť peniaze...”*;

(...)

poslanec Tomáš Szalay: *„...o 6 % klesne produktivita práce v nemocniciach pritom, že to bude stáť viac peňazí.”*;

(...)

poslanec Tomáš Szalay: *„... a toto si myslím, že inak celá táto legislatíva bude veľmi, veľmi ťažko znášaná práve v tých menších nemocniciach, tých regionálnych nemocniciach...”*

(...)

poslanec Tomáš Szalay: *„...a ja vyčítam tomuto celému zákonu, že najprv sa mal urobiť personálny audit, zistiť, že čo, kde, ako funguje, ako je to zorganizované, či sa nedá ten normatív napísať inak, možno lepšie ako bol pred 17 rokmi napísaný a až potom, že by sme ho tesali do mramoru, do legislatívy, lebo my ideme teraz do legislatívy prijať niečo, o čom vieme vopred, že nie je správne a musíme robiť ten audit.”*

Vo všetkých vyššie citovaných prípadoch Kancelária Rady identifikovala, že ide o závažné vyjadrenia, ktoré vytvorili obraz, že Peter Visolajský, resp. LOZ chceli vyrokovať zmeny s prihliadnutím na ich individuálne záujmy, ktoré môžu byť v neprospech pacientov, pričom reakcia Petra Visolajského, príp. iných relevantných osôb sprostredkovaná nebola.

Z pohľadu výkonu moderátorky programu vyplýva, že neprebehla dostatočná snaha o vyváženú diskusiu, ktorá by mohla ponúknuť alternatívne pohľady, vysvetlenia alebo spochybniť kritické tvrdenia prítomného hosta. Podľa názoru Kancelárie Rady nepreukázala primeraný kritický odstup od prezentovaných tvrdení, nevyvinula aktivitu smerujúcu k vyjasneniu, napr. doplňujúcimi otázkami, ani neposkytla názory dotknutých strán na túto tému. Výrok moderátorky ako „...lebo sa mi nechce zdať, že by o tom nevedeli...“ predstavuje subjektívny úsudok. Takýto výrok moderátorky nemožno považovať za hodnotovo neutrálny ani fakticky podloženú otázku smerujúcu k osvetleniu témy. Výrok predstavuje subjektívny úsudok, ktorý u diváka vyvoláva dojem zlyhania vedenia nemocníc bez toho, aby bola v relácii prítomná alebo sprostredkovaná protiváha stanovísk dotknutých subjektov. V rámci programu chýbal priestor pre pluralitu názorov, bez možnosti konfrontácie názoru dotknutých skupín (MZ SR, LOZ, nemocnice). Z uvedených dôvodov je absencia vyváženého zastúpenia názorov v relácii vážnym nedostatkom, ktorý spôsobuje nedostatok objektívnosti a vyváženosti vysielania. Program celkovo vyznieval negatívne a kriticky voči diskutovanej dohode o sociálnom zmieri a jednotlivým opatreniam dohody.

Moderátorka počas predmetnej časti rozhovoru neplnila aktívnu kontrolnú rolu, ktorá je štandardom profesionálnej žurnalistiky pri vedení politických diskusií. Nepoložila otázky smerujúce k overeniu presnosti výrokov respondenta, nevyžiadala od neho oddelenie subjektívnych interpretácií od overiteľných faktov a neposkytla divákovi potrebný kontext na samostatné posúdenie tvrdení.

Kancelária Rady identifikovala úplnú absenciu pre relevantné odborné argumenty protistrany, čoho výsledkom bola jednostranná a nevyvážená diskusia. Sme toho názoru, že v programe *Otvorene s Annou Vargovou* možno identifikovať viaceré úseky, kde nebol zabezpečený názorový priestor pre protistranu (MZ SR, LOZ, lekári). Vyjadrenia hosta neboli vyvážené, resp. doplnené autentickými alebo sprostredkovanými stanoviskami druhej strany sporu, hoci predmet relácie sa tejto strany sporu priamo týkal a stanoviská druhej strany sporu, napr. MUDr. Petra Visolajského boli všeobecne známe a dostupné. To môže viesť k tomu, že poslucháč vníma jednu stranu sporu ako menej dôveryhodnú alebo takú, ktorá nesleduje záujem pacienta, ale svoj vlastný záujem. Tým sa narúša vyvážený charakter diskusie a dochádza k preferovaniu jedného stanoviska.

Samotný zákon ukladá účastníkovi konania povinnosť zabezpečiť, aby programy aktuálnej publicistiky boli objektívne a nestranné, a teda aj vyvážené. Pri objektívnosti vždy musí účastník konania brať na zreteľ nezaujaté spracovanie informácií, overené fakty, pričom v programoch s jedným hosťom sa na moderátora kladú vyššie nároky, pretože diskusná relácia s jedným hosťom neumožňuje prirodzenú pluralitu. Z toho dôvodu je úlohou moderátora buď uviesť dostupné názory protistrany, príp. požadovať od hosta vyjasnenie jeho vyjadrení alebo žiadať o ich doplnenie, príp. o poskytnutie zdroja, z ktorého host pri svojich tvrdeniach vychádzal.

Vyššie uvedené zákonné ustanovenie vyžaduje, aby programy aktuálnej publicistiky boli zostavené tak, aby recipientovi poskytli možnosť vytvoriť si vlastný názor prostredníctvom vyváženého prezentovania všetkých relevantných názorových stanovísk. Ak moderátorka alebo redakcia uprednostní jeden výklad reality a nezabezpečí reprezentatívne vyjadrenie iných dotknutých strán (napr. MZ SR, LOZ, nemocníc), dochádza k porušeniu zásady vyváženosti. Z týchto dôvodov možno následne konštatovať, že redakčný ani moderátorský prístup v danej relácii nenaplnil požiadavku nestrannosti a objektívnosti vyžadovaných § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. Účelom aktuálnej publicistiky nie je poskytnúť platformu len jednému názoru, ale vytvoriť priestor pre verejnú diskusiu, ktorá je pluralitná, transparentná a reflektuje všetky relevantné strany. To sa však podľa nášho názoru v posudzovanom prípade nestalo, čím bol narušená objektívnosť a nestrannosť.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že moderátorka programu síce počas diskusie sledovala svoju líniu a postupnosť svojich pripravených otázok, avšak nedostatočne reagovala na viaceré vyššie uvedené závažné vyjadrenia alebo tvrdenia. Moderátorka síce položila hosťovi programu aj kritické otázky, ale ak sa zohľadní nielen počet či kvantitatívny pomer vyjadrení hosta programu, ktoré boli, resp. neboli reakciami moderátorky vyvážené, ale ak sa zohľadní aj obsah

a závažnosť vyššie uvedených vyjadrení hosta v téme, ktorej sa v programe venoval, a ktoré neboli moderátorkou dostatočne vyvážené, napríklad doplňujúcimi otázkami alebo inými relevantnými názormi, tak predmetný program ako celok nemožno považovať za dostatočne vyvážený.

* * *

Účastník konania doručil Rade svoje vyjadrenie k predmetu správneho konania dňa 10. 6. 2025. Rada k argumentácii účastníka konania uvádza nasledovné:

Vo svojom vyjadrení účastník konania poukazuje na vstup Tomáša Szalaya, ktorý vysvetľuje text samotnej dohody, ktorá odráža podmienky dohodnuté medzi vládou (MZ SR) a LOZ v decembri 2024, a to predovšetkým v otázkach zvyšovania miezd lekárom. Moderátorka ho následne preruší v zmysle *„Pardon, ale len tým, ktorí majú iba jeden úväzok v nemocniciach,“* čím podľa účastníka konania už v samotnom úvode relácie naznačuje, že nepôjde o monológ hosta za účasti nepripraveného a/alebo servilného moderátora.

V ďalšej časti podľa názoru účastníka konania moderátorka priamo v otázkach prezentuje pohľady a názory, keď:

„1) lekárov, napr.: „...som práve čítala aj nejaké názory takých lekárov, že ktorí chodia takto pracovať, že jednoducho v tej štátnej nemocnici nemá možnosť napríklad odoperovať toľkých ľudí, pretože sú dlhé čakačky a podobne a je dané, koľko môže mať tých operácií, ja neviem týždenne, ale keď chce odoperovať tých svojich vlastne pacientov, tak preto ide so súkromnej nejakej nemocnice, tam to odoperujú, lenže tam už je pacient vlastne si pripláca;“

2) samotných pacientov, napr.: „...skúsenosti sú aj také, hovoria mnohí pacienti, že nie je to, že sa s nimi takto nekomunikuje, ale ani nevedia, či to je lekár alebo nejaký iný zdravotný pracovník, lebo nemajú tie visačky;“

3) a tiež priamo oponuje hostovi kritizujúcemu podľa neho nedostatočnú snahu vedenia MZ SR zapracovať lepšie podmienky do uvedenej dohody v zmysle: „toto, pardon, zase, aby sa to nadviazalo, zase tu bol návrh, deň odpočinku navyše alebo jeden deň voľna, že to nebude v týchto zákonoch, ale má to byť podľa dohody s tým zamestnávateľom, teda s nemocnicou a medzi lekárom.“

Z uvedených citácií podľa účastníka konania jasne vyplýva, že moderátorka je kvalitne a poctivo pripravená na odbornú diskusiu v oblasti zdravotníctva s opozičným poslancom a zároveň lekárom.“

Je zrejmé, že kvalitná príprava moderátorky nie je sama osebe zárukou objektívnosti. Hoci je táto skutočnosť pozitívna z hľadiska profesionality, nemá priamy právny význam z pohľadu posudzovania súladu s § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. Relevantným meradlom je, či bol zabezpečený priestor na rôznorodé pohľady a či boli jednotlivé názory vyvážené zastúpené, nie kvalitatívne hodnotenie pripravenosti moderátora. Tematika, ktorú host programu komentoval, sa týkala konkrétnych rozhodnutí MZ SR, LOZ a nemocníc, teda aktérov, ktorých názory alebo postoje neboli v relácii dostatočne sprostredkované. Tým vznikol dojem, že výhrady a alternatívne pohľady hosta, poslanca Tomáša Szalaya, neboli konfrontované s ich oficiálnymi stanoviskami, a divák tak nemal možnosť porovnať výklad udalostí či politiky z pohľadu tých, ktorých sa priamo týkali. Aj keď poslanec Tomáš Szalay podľa názoru účastníka konania striktne nereprezentoval opozičný pohľad, jeho výhrady, návrhy iných riešení a kritické poznámky boli ponechané bez akejkoľvek oponentúry. Moderátorka nezabezpečila ani ich nepriamu obranu prostredníctvom faktického kontextu alebo parafrázovania ich verejných stanovísk. V situácii, kde je host jediným tlmočníkom zložitej a verejne diskutovanej témy, vzniká nerovnováha vo vnímaní reality zo strany publika.

Účastník konania vo svojom vyjadrení ďalej konštatuje: *„Avšak ani to nie je potrebné a žiadané a ani možné nakoľko pri poskytovaní priestoru na odpoveď na každé jedno vyjadrenie zainteresovaných účastníkov by dochádzalo k reťazeniu odpovedí a v podstate nekonečnému kolotoču vyjadrení na vyjadrenie. Profesionálne vedenie relácie moderátorkou a aktuálnosť témy relácie spolu s známym názorom vlády SR resp. MZ SR a LOZ vyjadreným najmä prijatou Zmluvou o nastolení sociálneho zmieru*

v zdravotníctve medzi vládou SR a LOZ a o usporiadaní vzájomných vzťahov zo dňa 20. 12. 2024 postačuje k zabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti programu aktuálnej publicistiky.“

V súvislosti s touto argumentáciou účastníka konania možno oceniť, že moderátorka počas odvysielaného programu sprostredkovala niektoré náznamy alternatívnych pohľadov, avšak tieto vstupy mali skôr charakter ilustračných poznámok a nepredstavovali plnohodnotnú pluralitu názorov v zmysle zákonných požiadaviek podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. Citované vstupy moderátorky, napr. *„Toto som práve čítala aj nejaké názory takých lekárov...“*, nepredstavujú názorové stanovisko opačnej strany, nie sú priamym a verifikovateľným sprostredkovaním stanoviska dotknutých osôb alebo inštitúcií, ale len sprostredkované dojmy z nešpecifikovaných zdrojov. Nejde teda o faktickú prezentáciu postoja MZ SR, LOZ, nemocníc, či konkrétnych lekárov, ale o voľné interpretácie, ktoré nemôžu nahradiť priamu prezentáciu proti názorov. V prípade, že hosť programu prezentuje výhrady voči prístupu vlády, rezortu alebo iným relevantným subjektom, je povinnosťou moderátora zabezpečiť, aby divák mal možnosť porovnať tieto tvrdenia s jasne identifikovaným a odprezentovaným stanoviskom druhej strany. Argument účastníka konania, že už samotná existencia verejne známej Zmluvy o nastolení sociálneho zmieru a z nej vyplývajúcich postojov MZ SR postačuje na naplnenie zákonnej požiadavky nestrannosti, nezodpovedá výkladu objektívnosti v aktuálnej publicistike. Zákon vyžaduje, aby v rámci samotného vysielania bol priestor na viaceré názory a ich konfrontáciu, a nie aby sa účastník konania spoliehal na to, že recipient si ich môže sám dohľadať alebo že sú *„známe z verejnej debaty“*.

Následne účastník konania vo svojom vyjadrení poukázal na skutočnosť, že požiadavku vyváženosti programov, ktorá vyplýva z požiadaviek objektivity a nestrannosti, nemožno uplatňovať mechanicky, ale uplatnenie tejto požiadavky vyváženosti sa musí prispôbiť špecifickým okolnostiam konkrétneho prípadu, napr. téme programu, typu programu, kontextu alebo spoločenským okolnostiam, pričom citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn.: 3 Sžo 33/2013: *„Pojmy objektívnosť a nestrannosť sú pružnými právnymi pojmami, ktoré nie je možné presne právne definovať, ich obsah sa môže meniť, býva podmienený okolnosťami prípadu, na ktorý sa aplikuje právna norma. Tieto programy nie je možné explicitne definovať pre otvorený okruh prípadov, keďže jednotlivé informácie a vyjadrenia je nutné vnímať v kontexte ich použitia, a to aj s prihliadnutím na osoby, ktoré dostanú v konkrétnom príspevku priestor pre vyjadrenie.“*

Účastník konania vo svojom vyjadrení správne poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžo 33/2013, ktorá zdôrazňuje, že pojmy objektívnosť a nestrannosť sú pružné právne pojmy a ich aplikácia závisí od kontextu konkrétneho prípadu. Táto flexibilita však neznamená absenciu záväzných štandardov a už vôbec nie zrieknutie sa základných princípov žurnalistiky či regulácie vysielania. Práve naopak, pružnosť právnej normy vyžaduje o to precíznejšie zvažovanie okolností konkrétneho prípadu a posúdenie, či bol splnený účel posudzovaného ustanovenia, ktorým je zabezpečenie objektívnosti a nestrannosti. Je pravdou, že zákon č. 264/2022 Z. z. nevymedzuje *„objektívnosť“* a *„nestrannosť“* rigidne. To však neznamená, že tieto zásady možno aplikovať selektívne. Ich účelom je zabezpečiť, aby prijímateľ nebol vystavený jednostrannému výkladu, najmä v oblasti aktuálnej publicistiky, kde sa spracúvajú spoločensky významné a často kontroverzné témy. V posudzovanom prípade išlo o zásadnú celospoločenskú tému, konflikt a napätie v zdravotníctve, najmä otázky financovania, pracovných podmienok lekárov a úlohy štátu. Práve tieto okolnosti si vyžadujú vyššiu mieru aktivity moderátora pri zabezpečení plurality názorov a vyváženosti. To, že pojem *„nestrannosť“* má flexibilný obsah, neliberuje automaticky účastníka konania, predovšetkým ak vo vysielaní absentuje priestor pre názory druhej strany sporu o otázke verejnej politiky a verejného záujmu alebo sú tieto názory prezentované len nepriamo alebo nejasne. Súd v danom rozhodnutí nehovorí, že je možné vyváženosť opomenúť alebo relativizovať. Poukazuje iba na fakt, že vyváženosť treba posudzovať v kontexte formátu, typu programu a spoločenských súvislostí.

Vo svojej obrane sa účastník konania opiera o právny názor Ústavného súdu SR vyjadrený v náleze II. ÚS 307/2014, konkrétne o bod 76, kde sa uvádza, že občania (recipienti informácií) nie sú *„šedá*

masa“ a ich schopnosť utvárať si názory nie je závislá od jednej spravodajskej relácie. Tento výrok však nemožno vytrhávať z kontextu rozhodnutia Ústavného súdu SR ani zneužívať na ospravedlnenie absencie objektívnosti, nestrannosti a vyváženosti v jednotlivých programoch verejnoprávneho alebo iného regulovaného vysielania. Zákon č. 264/2022 Z. z. v § 25 písm. b) výslovne ukladá vysielateľovi povinnosť zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programov aktuálnej publicistiky. Tento zákonný štandard platí pre každý jednotlivý program osobitne, bez ohľadu na existenciu alternatívnych informačných zdrojov v spoločnosti. Odkaz účastníka konania na „pluralitu informačných zdrojov“ neslúži ako dôvod na oslobodenie konkrétneho vysielateľa od jeho vlastnej zodpovednosti za spôsob, akým informácie spracováva a sprostredkúva. Povinnosť zákonného poskytovania objektívnych a nestranných informácií nemožno preniesť na ostatné programové služby účastníka konania alebo na samotných recipientov. Sme presvedčení, že Ústavný súd SR týmto nálezom neospravedlňuje porušenie vyváženosti a bod 76 nemožno interpretovať tak, že by Ústavný súd SR ospravedlňoval nevyvážené alebo manipulatívne spravodajstvo alebo programy aktuálnej publicistiky.

Sám Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí II. ÚS 307/2014 v bode 62 zdôrazňuje, že účelom zákonného obmedzenia slobody prejavu médií je požiadavka na objektívne a nestranné informovanie v rámci spravodajských programov a politicko-publicistických programov:

„týmto zákonným obmedzením slobody prejavu v zmysle jeho textácie sa má predchádzať šíreniu a uvádzaniu jednostranných názorov, myšlienok a ideí na konkrétnu tému v rámci spravodajských programov a politicko-publicistických programov, ktoré pri ich jednostrannosti [t. j. nezabezpečení viacerých alebo opozičných názorov, myšlienok a ideí na konkrétnu tému, pričom termíny „objektívnosť“ a „nestrannosť“ sú vzájomne podmienené, t. j. čím viac rôznorodých názorov (kladných, záporných, opozičných, súhlasných a pod.) na danú tému médium odprezentuje, tým objektívnejší obraz o téme médium recipientom poskytne..“

Zároveň upozorňujeme, že vo vyššie uvedenom prípade ide o „krátku informáciu“, ktorá podľa Ústavného súdu SR nebola spôsobilá svojou povahou aktivovať meritórne uvažovanie o objektívnosti a nestrannosti. Ide o skutkovo úplne inú situáciu.

Celý kontext nálezu sa týka slobody prejavu médií vo vzťahu k pluralite spoločnosti, nie však deregulácii základných princípov. Ústavný súd SR sa v bode 76 vyjadruje k dôvere v schopnosť verejnosti posudzovať informácie, nie k povinnosti vysielateľa dbať o vyváženosť. Povinnosť zabezpečiť objektívne a nestranné informovanie zostáva v plnej platnosti v kompetencii účastníka konania, a to bez ohľadu na to, koľko iných informačných zdrojov má občan k dispozícii. Vysielateľ je viazaný zákonnou povinnosťou, kedy každý program aktuálnej publicistiky má byť sám osebe vyvážený, objektívny a nestranný, nie až v kumulácii s inými reláciami. Ak by sa všeobecne akceptoval argument, že jednotlivý program nemusí byť objektívny, lebo recipient si môže názor vytvoriť z iných zdrojov, došlo by k faktickému vyprázdneniu zákonnej povinnosti podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., čím by sa znížila ochrana verejnosti pred manipuláciou a jednostrannosťou. Účastník konania si musí uvedomiť, že zákon upravuje práva a povinnosti vysielateľov, nie recipientov informácií. Z toho dôvodu nie je rozhodujúce, či sú recipienti schopní kriticky myslieť, rozhodujúce je, či účastník konania v postavení vysielateľa naplnil zákonné štandardy objektívneho a vyváženého vysielania. Práve z toho dôvodu existuje regulačný rámec, aby bola zaručená kvalita verejnej diskusie bez ohľadu na to, ako vnímateľné je publikum. Nemožno preniesť zákonnú zodpovednosť vysielateľa na samotného recipienta a spoliehať sa, že si „v kontexte iných relácií vysielaných účastníkom konania“ utvorí vyvážený obraz. Takýto prístup by viedol k oslabeniu zákonnej ochrany verejnosti pred jednostrannou publicistikou.

V správnom konaní začatom voči účastníkovi konania išlo o program s jedným hosťom, ktorý verejne a odborne hodnotil sporný obsah zmluvy medzi MZ SR a LOZ, vrátane kritiky postupu vlády, moderátorka vstupovala do diskusie prevažne formou doplňovania alebo kontextualizovania názorov hosta, nie však ako nositeľka oponentných pohľadov, neboli použité priame vyjadrenia predstaviteľov MZ SR, LOZ ani nemocníc (napr. z predchádzajúcich rozhovorov, tlačových správ či iných relevantných

zdrojov), relácia sa niesla v duchu kritiky prezentovanej zástupcom jednej strany sporu, pričom protistrana (štát, nemocnice, niektoré skupiny lekárov) nedostala možnosť opraviť či spochybníť prezentované tvrdenia, pričom názory druhej strany neboli dostatočne sprostredkované ani moderátorkou programu.

V relácii s odborným hosťom na tému, ktorá rezonuje celou spoločnosťou, a ktorá sa dotýka základných verejných služieb, ako je zdravotná starostlivosť, je zásadnou povinnosťou účastníka konania prostredníctvom moderátora zabezpečiť, aby zazneli viaceré pohľady na danú problematiku. Ak aj nie v podobe diskusného partnera v štúdiu, tak aspoň v podobe konkrétnych stanovísk druhej strany, s uvedením ich zdroja a obsahu. Ak táto povinnosť nie je splnená, nejde o flexibilnú aplikáciu právneho pojmu, ale o neúplné naplnenie zákonných požiadaviek. Rozhodnutie Ústavného súdu SR, na ktoré účastník konania odkazuje, nepopiera potrebu zabezpečiť pluralitu názorov, len vyzýva na jej vnímanie v širších súvislostiach. V tomto prípade však tieto súvislosti (spoločenský význam témy, vysoký verejný záujem, odborný charakter diskusie a absencia hlasu druhej strany) jednoznačne hovoria v prospech požiadavky dôslednej vyváženosti, ktorá v relácii podľa zistení Rady nebola dostatočne naplnená.

Uvedené reflektuje aj judikatúra všeobecných súdov:

Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 4 Sžp 13/2012 zo dňa 29. 5. 2012 konštatoval: „Úloha moderátora je v predmetnom programe nepochybne dôležitá pri usmerňovaní samotného priebehu diskusie a v prípade potreby je jeho úlohou upozorniť diskutujúcich na neprítomnosť diskusiou dotknutej osoby a jej nemožnosť brániť sa. **Rovnako by mal konfrontovať jednotlivé tvrdenia hostí vyznievajúce kriticky s názormi a argumentmi druhej strany. ...**“

Správny súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. BA-5S/214/2022 zo dňa 27. 3. 2024, v bode 76 a 77 uviedol: „Súd zdôrazňuje, že úloha moderátora je v predmetnom programe kľúčová pri usmerňovaní samotného priebehu diskusie, pričom v prípade potreby je **jeho úlohou upozorniť diskutujúcich na neprítomnosť diskusiou dotknutej osoby a jej nemožnosť brániť sa.**

Správny súd si je tiež vedomý, že samotný moderátor politicko-publicistického programu nevie predvídať, akým spôsobom bude pozvaný hosť reagovať na diskutované témy....

... nakoľko v odvysielanom programe bola vyslovená aj kritika konkrétnych osôb, že žalobca tiež opomenul splniť si povinnosť zvoliť vhodnú formou, akou by bolo zabezpečené vyjadrenie takýchto osôb. **V praxi je potrebné rátať aj so situáciou, že vysielateľ nebude mať možnosť takéto vyjadrenie dotknutej osoby zabezpečiť, v takom prípade je úlohou vysielateľa zvoliť iný adekvátny spôsob, ktorým zabezpečí súlad vysielania s právnymi predpismi.**“

Krajský súd v Bratislave vyslovil nasledujúci právny názor v rozhodnutí sp. zn. 1S/259/2014 zo dňa 7. 4. 2016: „Zo zápisu o odvysielanej relácii je nesporné, že žalobca bez ďalšieho vysvetlenia a bez akejkoľvek snahy o vyváženie načrtnutých obvinení **označil dotknuté osoby** - laureátov ako osoby kontroverzné, resp. osoby s pochybnou minulosťou. Práve táto **skutočnosť vedie k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.** Skutočnosť, že predmetný príspevok bol primárne zameraný na inú tému nemôže byť podľa názoru súdu dostatočným dôvodom na to, aby **vysielateľ prezentoval nevyvážené tvrdenia o konkrétnych osobách, ktoré nedostanú vo vysielaní svoj priestor.**“

ESĽP rozsudkom veľkej komory č. 38433/09 zo dňa 7. 6. 2012 Centro Europa 7 S.R.L. a Di Stefano v. Taliansko, v bode 129 vyslovil:

„129. Súd považuje za vhodné na úvod zhrnúť všeobecné zásady stanovené v jeho judikatúre týkajúce sa pluralizmu v audiovizuálnych médiách. **Ako už často poznamenal, demokracia nemôže existovať bez pluralizmu.** Demokracia prosperuje na slobode prejavu. Podstatou demokracie je umožniť navrhovanie a diskusiu o rôznych politických programoch, a to aj o tých, ktoré spochybňujú spôsob, akým je štát v súčasnosti organizovaný, za predpokladu, že nepoškodzujú samotnú demokraciu

(pozri Manole a ďalší proti Moldavsku , č. 13936/02 , § 95, ESĽP 2009, a Socialist Party a ďalší proti Turecku , 25. mája 1998, §§ 41, 45 a 47, Správy 1998 - III).“

Zákon č. 264/2022 Z. z. v § 25 písm. b) ukladá povinnosť zabezpečiť, aby programy aktuálnej publicistiky boli prezentované objektívne a nestranne. Táto povinnosť priamo súvisí s ochranou verejného záujmu na pluralitnej, nezaťažej a kvalitnej mediálnej informovanosti. Objektivita a nestrannosť ako základné princípy mediálneho vysielania neznamenia len technickú rovnováhu v prezentovaní názorov, ale reflektujú širší verejný záujem na existencii pluralitného a demokratického diskurzu.

V závere účastník konania vo svojom vyjadrení uvádza, že odvysielaním predmetného programu nedošlo ku kolízii s konkrétnym verejným záujmom, ktoré by umožňovalo obmedziť slobodu prejavu vysielateľa v zmysle čl. 26 ods. 4 Ústavy SR alebo čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ktorého ochrana by si vyžadovala intervenciu zo strany štátu, resp. Rady v podobe rozhodnutia o porušení § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je tak úplne vylúčená, a preto navrhuje, aby Rada správne konanie č. 0080/SKO/2025 vedené voči účastníkovi konania vo veci možného porušenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. podľa § 30 ods. 1 písm. h) správneho poriadku zastavila, pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Na základe podrobnej analýzy a posúdenia možného porušenia zo strany účastníka konania sme presvedčení, že v danej veci neodpadol dôvod konania, ktorým je preverenie splnenia zákonnej povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. Verejný záujem je v tomto prípade založený na potrebe zachovania rovnováhy v mediálnom priestore, na čo odkazuje aj ustálená judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SD EU“):

„...ochrana slobôd upravených v článku 11 Charty, ktorý v odseku 2 zakotvuje slobodu a pluralitu médií, je nepochybne cieľom verejného záujmu, ktorého význam je potrebné zdôrazniť najmä v demokratickej a pluralitnej spoločnosti, a ktorý je spôsobilý odôvodniť obmedzenie slobody (rozsudok z 3. septembra 2020, Vivendi, C-719/18, EU:C:2020:627, bod 57).“

Toto rozhodnutie zdôrazňuje, že pri hodnotení objektívnosti a nestrannosti vysielaných programov je nevyhnutné zohľadniť širší rámec ochrany mediálnej plurality a verejného záujmu. Zásahy do slobody prejavu môžu byť legitímne, pokiaľ sú primerané a neprekračujú nevyhnutnú mieru.

Za týchto okolností je potrebné starostlivo posúdiť, či odvysielanie predmetného programu predstavovalo porušenie požiadaviek na objektívnosť a nestrannosť, so zreteľom na uvedený širší kontext. Vyššie uvedená judikatúra potvrdzuje, že zabezpečenie názorovej plurality v mediálnom priestore predstavuje kľúčový predpoklad ochrany verejného záujmu. V prípade, že vysielateľ nedodrží požiadavky na objektívne a nestranné spravodajstvo alebo programy aktuálnej publicistiky, môže dôjsť k narušeniu vyváženej verejnej diskusie a následne k oslabeniu demokratických procesov.

Zákonná povinnosť zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programov aktuálnej publicistiky je sama osebe prostriedkom ochrany verejného záujmu, konkrétne ide o ochranu plurality názorov, demokratického diskurzu a vyváženej informovanosti, ktoré sú základnými predpokladmi fungovania slobodnej demokratickej spoločnosti. Porušenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. má reálny dosah na informačné práva recipientov, ktoré predstavujú oprávnenie verejnosti prijímať pluralitné, objektívne a vyvážené informácie prostredníctvom médií. Sú neoddeliteľnou súčasťou slobody prejavu a prispievajú k informovanej verejnej diskusii v demokratickej spoločnosti.

Z obsahu vysielaného programu *Otvorene s Annou Vargovou* a spôsobu jeho vedenia možno usudzovať, že došlo k nezabezpečeniu názorovej plurality, kedy moderátorka nezabezpečila dostatočný priestor pre alternatívne názory alebo ich vyvážené zastúpenie. Takýto spôsob vedenia

diskusie negatívne zasahuje do práva recipienta na nestranné a objektívne informácie, čím sa dostáva do kolízie s verejným záujmom na vyváženom informovaní.

Na základe obsahu a argumentácie vo veci odvysielania predmetného programu možno konštatovať, že v relácii nebol zabezpečený dostatočný priestor pre vyjadrenie stanovísk dotknutých protistrán, teda zástupcov MZ SR, LOZ, nemocníc a lekárov, pričom dôsledkom absencie stanovísk sa umožnilo, aby hosť prezentoval svoju mienku bez primeranej konfrontácie alebo korekcie, čím sa mohli u poslucháča vytvoriť jednostranné závery.

Z hľadiska § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. možno konštatovať, že v relácii došlo k porušeniu najmä kritéria vyváženosti, a nestrannosti, ktoré sú základnými piliermi objektivity v aktuálnej publicistike. Tieto nedostatky mohli ovplyvniť celkové vyznenie programu a viesť k jednostrannému obrazu o spoločensky diskutovanej téme.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, východiská a závery sme toho názoru, že odvysielaním programu *Otvorene s Annou Vargovou* na programovej službe Rádio Slovensko dňa 5. 2. 2025 o cca 17:05 hod. **došlo zo strany účastníka konania k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

* * *

K aplikácii ústavného testu proporcionality pri obmedzení slobody prejavu:

K posúdeniu ústavnosti obmedzenia slobody prejavu vysielateľa a k aplikácii ústavného testu proporcionality pri obmedzení slobody prejavu možno uviesť, že sloboda prejavu, zakotvená v čl. 26 Ústavy SR, patrí medzi základné politické práva v právnom poriadku každej demokratickej spoločnosti. Podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy SR „*Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.*“. Podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy SR „*Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povoleniu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.*“.

Avšak sloboda prejavu nie je bez hraníc, t. j. nemá absolútny charakter. Ústava SR v čl. 26 ods. 4 ustanovuje možnosť obmedzenia slobody prejavu a práva na vyhľadávanie a šírenie informácií, a to nasledovne: „*Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.*“. V prípade vzájomného konfliktu ústavou garantovaných práv Ústavný súd SR vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd (resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách) treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07).

Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96). Z toho vyplýva, že sloboda prejavu je garantovaná len do tej miery, pokiaľ v neprimeranom rozsahu nezasahuje do základných práv a slobôd a právom chránených záujmov iných, prípadne do iných záujmov chránených právnym poriadkom krajiny. V takých prípadoch je nutné hovoriť o jej obmedzení a výnimkách, kedy je potrebné zasiahnuť do slobody prejavu.

Z citovaného ustanovenia Ústavy SR vyplýva, že slobodu prejavu je možné obmedziť na základe kumulatívneho splnenia troch podmienok. Obmedzenie slobody prejavu musí

- vyplývať zo zákona (požiadavka legality),

- sledovať legitímny cieľ (požiadavka legitimacy), ktorý vyplýva z ustanovenia čl. 26 ods. 4 Ústavy SR,
- byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti (požiadavka proporcionality).

Ústava SR za legitímny cieľ obmedzenia slobody prejavu považuje ochranu **práv a slobôd iných**, bezpečnosť štátu, verejného poriadku a ochranu verejného zdravia, mravnosti. Z uvedeného vyplýva, že obmedzenie slobody prejavu je možné z dôvodu ochrany verejného záujmu, ako aj ochrany individuálnych záujmov.

Ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. predstavuje zákonné obmedzenie slobody prejavu.

Vzhľadom na mienkotvorný charakter médií, a to najmä spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky, je nanajvýš oprávnená zákonná požiadavka, aby bolo divákom, ako pasívnym recipientom informácií, umožnené prijímať objektívne informácie podané nestranným spôsobom, spomedzi ktorých si môžu vybrať a utvoriť si pre danú otázku svoj vlastný názor. Význam zákonnej povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť v rámci programu aktuálnej publicistiky a cieľ zákonného obmedzenia slobody prejavu je teda potrebné vidieť v ochrane verejného záujmu a práva verejnosti byť objektívne informovaný s možnosťou utvoriť si na predmetnú tému, resp. kauzu vlastný názor. Podmienka legality a legitimacy obmedzenia slobody prejavu je teda naplnená.

Sloboda prejavu a právo na šírenie informácií je zakotvené aj v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru *„Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.“* Legitímne ciele obmedzenia slobody prejavu sú stanovené v čl. 10 ods. 2 Dohovoru, ktorý znie: *„Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo **práv iných**, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.“*

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že je legitímne obmedziť slobodu prejavu aj pri zabezpečovaní objektívnosti a nestrannosti spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *Manole a iní v. Moldavsko* (rozhodnutie zo 17. 9. 2009) uviedol, že skutočné a účinné uplatňovanie slobody prejavu nezávisí len od povinnosti štátu nezasahovať do slobody prejavu, ale môže od neho vyžadovať, aby prijal pozitívne ochranné opatrenia, pričom vzhľadom na význam slobody prejavu *„štát musí byť konečným garantom plurality“*. V tomto rozhodnutí Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že štát má povinnosť zabezpečiť, aby *„verejnosť mala prostredníctvom televízie a rozhlasu prístup k nestranným a presným informáciám a ku škále názorov a komentárov, odrážajúcich okrem iného rôznorodosť politických názorov v krajine“*. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *NIT S.R.L. v. Moldavsko* (rozhodnutie Veľkej komory z 5. 4. 2022) uviedol, že *„ako sa uvádza v odporúčaní Výboru ministrov CM/Rec (2007)2 o pluralite médií a rozmanitosti mediálneho obsahu...“*, *„pluralizmus informácií a rozmanitosť mediálneho obsahu nebudú automaticky zaručené znásobením prostriedkov komunikácie ponúkaných verejnosti“*. Vyžaduje sa zaručenie rozmanitosti celkového obsahu programu, čo najviac odrážajúceho rôznorodosť názorov, s ktorými sa možno stretnúť v spoločnosti, na ktorú sú programy zamerané.“

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *NIT S.R.L. v. Moldavsko* uviedol, že účelom sankcie uloženej vysielateľovi bola *„potreba zachovať prístup verejnosti k nestrannému, dôveryhodnému a rozmanitému politickému prejavu prostredníctvom televízných spravodajských programov“*, pričom *„cieľ zásahu v tomto prípade bol legitímny podľa tretej vety článku 10 ods. 1“* Dohovoru a zásah tiež

„zodpovedal legitímnejmu cieľu ochrany „práv iných“, na ktorý odkazuje druhý odsek článku 10“ Dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *ATV Zrt v. Maďarsko* (rozhodnutie z 28. 4. 2020) uviedol, že opatrenie obmedzujúce slobodu prejavu vysielateľa „bolo určené na zabezpečenie práva publika na vyvážené a nezáujúaté informovanie o veciach verejného záujmu v spravodajských programoch, a teda sledovalo cieľ „ochrany práv iných““. Európsky súd pre ľudské práva taktiež v rozhodnutí vo veci *Animal Defenders International v. Spojené kráľovstvo* (rozhodnutie Veľkej komory z 22. 4. 2013) uviedol, že obmedzenie slobody prejavu s cieľom zachovania neustrannosti vysielania o veciach verejného záujmu „zodpovedá legitímnejmu cieľu ochrany „práv iných“, na ktorý odkazuje druhý odsek článku 10“ Dohovoru.

Názor Ústavného súdu SR vyjadrený v náleze č. II ÚS 307/2014-45 je tak na základe uvedeného možné považovať sčasti za prekonaný súčasnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, obzvlášť čo sa týka namietanej neexistencie práva na objektívne informácie.

Požiadavku proporcionality je potrebné zohľadniť pri výklade a aplikácii konkrétnych zákonných ustanovení v konkrétnom prípade a pri rozhodovaní, či existujúci skutkový stav možno subsumovať pod konkrétne zákonné ustanovenie, a taktiež pri ukladaní sankcie. V súlade s požiadavkou proporcionality je teda potrebné ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. a ďalšie ustanovenia zákona vykladať takým spôsobom, aby to bolo v súlade s ústavným právom na slobodu prejavu a ústavnými podmienkami jeho obmedzenia.

V tomto konkrétnom prípade je sloboda prejavu obmedzená v dôsledku vyvedenia administratívnoprávnej zodpovednosti za porušenie povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a neustrannosť programu aktuálnej publicistiky, sledujúc legitímny cieľ - ochranu práva verejnosti byť objektívne a neustranne informovaný o veciach verejného záujmu a o spoločensky relevantných témach.

Zohľadniac celkové spracovanie a obsah posudzovaného programu a skutočnosť, že porušenie povinnosti pri spracovaní programu aktuálnej publicistiky spôsobom uvedeným Kanceláriou Rady vyššie v právnej analýze predmetného programu nepredstavuje neprimeraný zásah do tvorby a vysielania programov aktuálnej publicistiky. Upozornenie na porušenie zákona ako najmiernejšia sankcia za porušenie ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je preto obmedzením práva vysielateľa na slobodu prejavu a šírenie informácií je z ústavného hľadiska proporcionálne a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu práv a slobôd iných a ochranu verejného poriadku.

* * *

Vo všeobecnosti, skutková podstata správnych deliktov podľa zákona č. 264/2022 Z. z. sa skladá z troch obligatórnych znakov – subjekt, objekt a objektívna stránka. Zákon č. 264/2022 Z. z. na žiadnom mieste neustanovuje povinnosť skúmať, či bol skutok, ktorý je správnym deliktom, spáchaný zavinene, teda úmyselne alebo z neobanlivosti. Vzhľadom na povahu správnych deliktov podľa zákona č. 264/2022 Z. z., ktoré možno doktrinálne zaradiť do kategórie správnych deliktov právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov, resp. v osobitných prípadoch iných správnych deliktov fyzických osôb postihovaných bez ohľadu na zavinenie, možno konštatovať, že administratívnoprávna zodpovednosť deliktuálne zodpovedného subjektu podľa zákona č. 264/2022 Z. z. je objektívnou zodpovednosťou. Zákon č. 264/2022 Z. z. na rozdiel od zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov neumožňuje Rade pričítať právnickej osobe zavinenie fyzickej osoby, ktorá porušila právnu povinnosť uloženú právnickej osobe (napr. štatutárny orgán). Vzhľadom na absenciu liberačných dôvodov, na základe ktorých by bolo možné zbaviť sa v odôvodnených prípadoch zodpovednosti za správny delikt, možno administratívnoprávnu zodpovednosť podľa zákona č. 264/2022 Z. z. považovať za absolútne

objektívnu. Okolnosti, za ktorých došlo k spáchaniu správneho deliktu môžu byť zohľadnené pri ukladaní sankcie.

* * *

ZÁVER:

S poukazom na uvedené skutočnosti Kancelária Rady pripravila vyššie uvedený návrh uznesenia.